

MINISTERSTVO
PŔODOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PETER BUNČÁK

ZÁKLADNÉ ZNALOSTI VLASTNÍKA LESA

NÁRODNÉ LESNÍCKE CENTRUM ■ 2021

PETER BUNČÁK

ZÁKLADNÉ ZNALOSTI VLASTNÍKA LESA

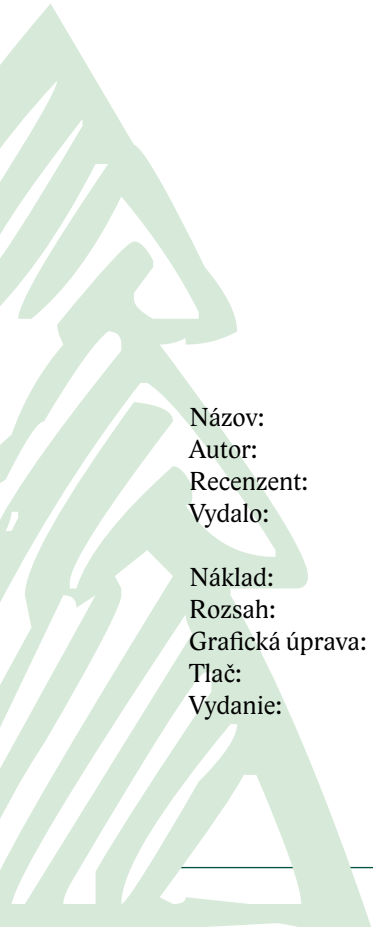
Táto publikácia je výstupom úlohy riešenej v rámci kontraktu
č. 370/2020/MPRVSR-710 uzavretom medzi
Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
a Národným lesníckym centrom.

ZVOLEN
2021

Cieľom tejto príručky je poskytnúť vlastníčkovi lesa, ktorý nemá doposiaľ skúsenosti súvisiace s obhospodarovaním lesa, základné informácie o tom, čo znamená mať les a aké sú možnosti nakladania s takýmto majetkom a čo všetko s tým súvisí.

Názov: ZÁKLADNÉ ZNALOSTI VLASTNÍKA LESA
Autor: Ing. Peter Bunčák
Recenzent: Ing. Igor Olajec
Vydalo: Národné lesnícke centrum – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen
Náklad: 500 výtlačkov
Rozsah: 47 strán
Grafická úprava: Ľuboš Frič
Tlač: Popradská tlačiareň, vydavateľstvo s. r. o.
Vydanie: Prvé

Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.
ISBN 978-8-8093-333-3

OBSAH

Predslov	7
Vlastníctvo lesa	9
Doklady preukazujúce vlastníctvo lesa.....	11
Možnosti nakladania s lesným majetkom a základné podmienky samostatného obhospodarovania lesa jeho vlastníkom.....	14
Združovanie vlastníkov lesných pozemkov	18
Nájom lesného pozemku na hospodárenie v lesoch.....	21
Obhospodarovanie lesa, odborné hospodárenie v lese	23
Osobitné obhospodarovanie lesa	26
Hospodárska úprava lesov a program starostlivosti o lesy.....	28
Odborný lesný hospodár	31
Lesná hospodárska evidencia	33
Ťažba, obnova, výchova a ochrana lesa	34
Finančná podpora z verejných zdrojov	39
Záver	42
Literatúra.....	43
Príloha	44

PREDSLOV

Vážení čitatelia,

lesy patria k národnému bohatstvu Slovenska a tvoria základný stabilizujúci pilier nielen vidieckeho prostredia. Správne obhospodarované lesy zabezpečujú plnenie hlavných požiadaviek spoločnosti, či už v oblasti ekonomickej (dostatok drevnej suroviny), sociálnej (poskytovanie pracovných príležitostí), environmentálnej (ochrana prírody). Kľúčovým aktérom, ktorý rozhoduje o úrovni obhospodarovania lesov je jeho vlastník. Tento má v rukách nástroje, ktorými môže ovplyvniť stav lesa, či už v pozitívnom, respektíve negatívnom smere.

Takmer 40 % výmery lesov na Slovensku je v súkromnom, respektíve v spoločensťstevnom vlastníctve. V drvivej miere sa jedná o vlastníkov lesa malej výmery/malého vlastníckeho podielu. Títo vlastníci potrebujú relevantné informácie, ktoré im pomôžu pri spravovaní ich majetku. Preto Národné lesnícke centrum, na základe zadania úlohy z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, vydalo publikáciu Základné znalosti vlastníka lesa.

Ambíciou tejto publikácie je poskytnúť základné informácie, ktoré súvisia s vlastníctvom lesa. Ide o informácie ohľadom samotného preukazovania vlastníctva lesa a jeho obhospodarovania, nájmu lesných pozemkov, možnosti združovania vlastníkov. Pozornosť je venovaná okrem iného aj hospodárskej úprave lesov, lesnej hospodárskej evidencii, ťažbe, obnove a výchove lesa.

Plne si uvedomujeme, že v publikácii je množstvo informácií, ktoré si vyžadujú podrobnejšie vysvetlenie. Našou snahou je, aby publikácia tvorila základ, od ktorého sa budú odvíjať ďalšie informácie smerom k vlastníkom lesa. Tieto informácie budeme v budúcnosti prezentovať rôznymi informačnými kanálmi s dôrazom na ich zrozumiteľnosť a rýchlosť. Na nastavenie tohto systému využijeme aj výsledky získané z dotazníkového prieskumu, ktorý bol zameraný na poskytovanie poradenstva pre sektor lesného hospodárstva.

Pevne veríme, že táto publikácia poskytne informácie nielen nešťátnym vlastníkom lesa, ale aj obhospodarovateľom lesa a rovnako bude využívaná aj štátnou správou pri jej poradenských aktivitách.

Na záver by som sa chcel poďakovať autorovi publikácie, Ing. Petrovi Bunčákovi, ktorý ju pripravil na vysokej profesionálnej úrovni.

S pozdravom LESU ZDAR

Ing. Milan Sarvaš, PhD.
riaditeľ NLC – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen

VLASTNÍCTVO LESA

Lesom podľa zákona o lesoch rozumieme ekosystém, ktorý je tvorený lesným pozemkom s lesným porastom a faktormi jeho vzdušného prostredia, organizmy a pôda s jej hydrologickým a vzdušným režimom. Je zřejmé, že ak budeme ďalej hovoriť o vlastníctve lesa a úžitkoch, ktoré plynú z jeho obhospodarovania, bude pozornosť zjednodušene zameraná na nehnuteľnú vec, tvorenú predovšetkým lesným pozemkom s príslušným lesným porastom.

Z ustanovení Občianskeho zákonníka sa dozvedáme, že vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Ak sa vlastníctvo nadobúda rozhodnutím štátneho orgánu, nadobúda sa vlastníctvo dňom v ňom určeným, a ak deň v rozhodnutí určený nie je, dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia. Ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, napr. kúpa lesného pozemku s lesným porastom, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Pri vkladových konaniach sa vznik vlastníckeho práva viaže na právoplatnosť rozhodnutia správneho orgánu na úseku katastra nehnuteľností, t. j. nie na čas uzavretia zmluvy.

Vlastnícke právo nadobudnuté na základe verejnej listiny alebo inej listiny, ktorá potvrdzuje právo k nehnuteľnosti sa do katastra nehnuteľností zapisuje záznamom. Napríklad môže ísť o už vyššie citované rozhodnutie štátneho orgánu. Na vykonanie záznamu v katastri sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, nemožno preto hovoriť o jeho právoplatnosti. V týchto prípadoch sa vznik práva viaže na obsah verejnej listiny a deň v nej uvedený. Napríklad pri dedičstve osvedčenom notárom je dňom nadobudnutia vlastníctva ten deň, ktorý je uvedený v notárskej listine o dedičstve a nie deň vykonania záznamu v katastri nehnuteľnosti.

Z krátkého prehľadu niektorých zákonných ustanovení je pochopiteľné, že možnosti nadobudnutia vlastníctva lesa je viacero. Väčšine vlastníkov lesa ich vlastníctvo priniesol sám život, predovšetkým v súvislosti s riešením vecí pri usporiadaní a evidovaní vlastníctva k nehnuteľnostiam po zmene spoločenských pomerov v roku 1989. Množinu vlastníkov lesa dopĺňa i časť osôb, ktoré vlastníctvo lesa nadobúdajú cielavedome so zámerom jeho využívania.

Špeciálnosť vlastníckeho vzťahu k lesnému pozemku a lesnému porastu je daná predovšetkým dlhým trvaním výrobnéj doby lesného hospodárstva, zväčša presahujúcej trvanie času jednej ľudskej generácie. Od založenia lesného porastu po jeho opätovnú obnovu, t. j. priebeh vývoja a pôsobenia jednej generácie lesa v krajine predstavuje časový interval približne 100 a viac rokov.

Dôležitým nemenej významným špecifikom, ktoré sa viaže ku vlastníctvu nehnuteľnosti, ktorou je lesný pozemok a lesný porast sú početné verejnoprospešné funkcie lesa. V záujme ich plnenia aj v režime súkromného obhospodarovania lesa, zákon o lesoch a súvisiace predpisy stanovujú ucelený komplex pravidiel, ktorými je riešené zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov.

Základný predpokladom pre uplatňovanie vlastníckeho práva k lesnému pozemku je to, že lesné pozemky je možné užívať spôsobom, ktorý vyplýva zo zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov a predpisov vydaných na jeho základe. Významným špecifikom je skutočnosť, že obhospodarovanie lesných pozemkov sa realizuje nie podľa pozemkov evidovaných v katastri nehnuteľností, ale v rámci porastov. Termínom „porast“ zákon o lesoch zjednocuje jednotky priestorového rozdelenia lesa – dielec, čiastková plocha a porastová skupina. Každá z nich sa tvorí predovšetkým pri obnove programu starostlivosti o lesy na základe kritérií stanovených teóriou hospodárskej úpravy lesov. O tejto skutočnosti a jej dôsledkoch na oprávnenia vlastníka lesa obhospodarovať svoj vlastný lesný majetok sú podrobnosti uvedené v ďalších častiach tejto príručky.

DOKLADY PREUKAZUJÚCE VLASTNÍCTVO LESA

Podľa katastrálneho zákona, kataster nehnuteľností (ďalej len „kataster“) je geometrické určenie, súpis a popis nehnuteľností. Súčasťou katastra sú údaje o právach k týmto nehnuteľnostiam, a to o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene, o predkupnom práve, ak má mať účinky vecného práva, ako aj o právach vyplývajúcich zo správy majetku štátu, zo správy majetku obcí, zo správy majetku vyšších územných celkov, o nájomných právach k pozemkom, ak nájomné práva trvajú alebo majú trvať najmenej päť rokov (ďalej len „právo k nehnuteľnosti“).

Podľa uvedenej dikcie vlastnícke právo, ktoré sa viaže k lesnému pozemku sa zapisuje do katastra, t.j. je obsahom katastra. Kataster slúži aj ako informačný systém okrem iného na ochranu práv k nehnuteľnostiam, na oceňovanie nehnuteľností, najmä pozemkov a taktiež na ochranu poľnohospodárskych a lesných pozemkov. Práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú viacerými spôsobmi, a to vkladom práv k nehnuteľnostiam do katastra, záznamom práv k nehnuteľnostiam do katastra a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam v katastri. Pre konkrétnejšiu predstavu o spôsoboch zápisu práv k nehnuteľnostiam v katastri uvádzame ich zákonnú definíciu.

Vklad je úkon okresného úradu. Vkladom vzniká, mení sa alebo zaniká právo k nehnuteľnostiam. Vkladom sa do katastra sa zapisujú práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv.

Záznam je úkon okresného úradu plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam. Záznamom sa do katastra zapisujú práva k nehnuteľnostiam, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu, príklopom licitátora na verejnej dražbe, vydržaním, prírastkom a spracovaním, práva k nehnuteľnostiam osvedčené notárom, ako aj práva k nehnuteľnostiam vyplývajúce z nájomných zmlúv, zo zmlúv o prevode správy majetku štátu alebo z iných skutočností svedčiacich o zverení správy majetku obce alebo správy majetku vyššieho územného celku a to na základe verejných listín a iných listín.

Poznámka je úkon okresného úradu, ktorý je určený na vyznačenie skutočností alebo pomeru vzťahujúceho sa na nehnuteľnosti alebo na osobu a ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam. Poznámka vyjadruje skutočnosti, ktoré obmedzujú oprávnenie vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou, alebo informuje o nehnuteľnosti alebo o práve k nehnuteľnosti.

Z uvedeného prehľadu spôsobov zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra je zrejmé, že zápisy práv k nehnuteľnostiam majú podľa zákona o katastri právotvorné, evidenčné alebo predbežné účinky.

Kataster okrem iného obsahuje parcelné čísla, t. j. údaje o parcelách registra „C“, ktoré sú evidované na katastrálnej mape, údaje o parcelách registra „E“, ktoré sú evidované na mape určeného operátu, druhy a výmery pozemkov, súpisné čísla stavieb, údaje o príslušnosti pozemkov k zastavanému územiu obce, údaje o druhoch chránených nehnuteľností, o cene nehnuteľnosti a údaje o využívaní nehnuteľností, vybrané údaje na začlenenie pozemkov do poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo do lesného pôdneho fondu, údaje o bonitovaných pôdnoekologických jednotkách, vybrané údaje na tvorbu a ochranu životného prostredia a vybrané údaje pre iné informačné systémy o nehnuteľnostiach.

Katastrálna mapa je polohopisná mapa veľkej mierky, zobrazujúca všetky nehnuteľnosti a katastrálne územia evidované v katastri. Pozemky sa v katastrálnej mape zobrazujú priemetom svojich hraníc do zobrazovacej roviny a označujú sa parcelnými číslami a spravidla značkami druhov pozemkov. Mapa určeného operátu je mapa, na ktorej sú zobrazené pozemky vymedzené vlastníckymi hranicami v nájme právnických osôb a fyzických osôb a sú zlúčené do väčších celkov. Údaje katastra sú hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Záväzným údajom katastra nie je druh pozemku evidovaný ako parcela registra „E“. Pri druhu pozemku je záväzný ten údaj katastra, ktorý je uvedený pri parcele evidovanej v registri „C“. Zo všeobecného prehľadu možno konkretizovať, že dokladom preukazujúcim vlastníctvo lesného pozemku je list vlastníctva, ktorý sa viaže k majetkovej podstate lesného pozemku. Toto vlastníctvo môže byť evidované ku parcele registra „C“, alebo registra „E“. V prípade evidovania vlastníctva ku parcele registra „E“ je potrebné na základe identifikácie s parcelou registra „C“ overiť, t. j. zistiť skutočný, právne záväzný druh pozemku, a to s ohľadom na už uvedenú nezáväznosť druhu pozemku evidovaného v prípade parcely registra „E“.

Pre vysvetlenie uvádzame príklad: Ak má čitateľ tejto príručky doma list vlastníctva, na ktorom má vlastníctvo evidované k parcelám v registri „E“ katastra, rozsah jeho vlastníckych práv (výmera, spoluvlastnícky podiel a pod.) je právne záväzný. Avšak druh pozemku (napr. orná pôda) uvedený na takomto liste vlastníctva nie je toho času už zväčša aktuálny, t. j. pravdivý údaj. Na zistenie skutočného druhu pozemku je potrebné prekrytom vrstvy registra „E“ a vrstvy registra „C“ katastra zistiť, aký je skutočný druh pozemku čitateľovho vlastníctva. Z takejto identifikácie môže vyplynúť aj skutočnosť, že dotknuté vlastníctvo sa nachádza na viacerých odlišných druhoch pozemkov.

Uvedený príklad vyplýva z podstaty, že údaje registra „E“ majú svoj základ v zápisoch o vlastníckych vzťahoch podľa predchádzajúcich právnych úprav, spôsobov a presnosti zobrazovania a evidovania pozemkov, v mnohých prípadoch sú poznačené zmenami spôsobenými využívaním pozemkov v neskoršom čase. Aktuálne sú údaje registra „E“ pri katastrálnych konaniach vedených z rôznych podnetov transformované do registra „C“, ktorý má následne a perspektívne k dispozícii podstatne širší komplex informácií o nehnuteľnostiach, právnu záväznosť a predpísanú presnosť údajov a zobrazení. Takýmto postupom sa rozsah registra „E“ postupne znižuje až napokon transformáciou posledného zápisu do registra „C“ v dotknutom katastrálnom území stráca register „E“ svoj obsah a nie je vo výstupoch katastra ďalej zobrazovaný.

List vlastníctva obsahuje číslo listu vlastníctva, názov okresu, názov obce a názov katastrálneho územia a skladá sa z častí:

„**A – majetková podstata**“, ktorá obsahuje všetky nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom práv k nehnuteľnostiam (majetkové teleso), a údaje o nich, a to výmeru, druh pozemku, kód spôsobu využívania pozemku, príslušnosť k zastavanému územiu obce a iné údaje obsahujúce bližšie vysvetlenia časti A,

„**B – vlastník alebo iná oprávnená osoba**“, ktorá obsahuje meno, priezvisko, rodné priezvisko alebo názov vlastníka nehnuteľnosti alebo inej oprávnenej osoby, dátum narodenia, rodné číslo alebo identifikačné číslo organizácie, spoluvlastnícky podiel, titul nadobudnutia podľa verejnej listiny alebo inej listiny, miesto trvalého pobytu alebo sídlo, iné údaje obsahujúce bližšie vysvetlenia časti B, byty a nebytové priestory, nájomné práva k pozemkom, poznámky o skutočnostiach súvisiacich s nehnuteľnosťami alebo s právami k nehnuteľnostiam,

„**C – tarcha**“, ktorá obsahuje vecné bremeno (obsah vecného bremena, označenie oprávneného z vecného bremena vrátane zápisu vecného bremena v liste vlastníctva oprávneného), záložné práva (označenie záložného veriteľa), predkupné práva, ak majú mať účinky vecných práv (označenie oprávneného z predkupného práva), iné práva, ak boli dohodnuté ako vecné práva, a iné údaje obsahujúce bližšie vysvetlenia časti C; v časti C sa výška dlhu neuvádza.

Vlastníctvo lesného pozemku možno dokumentovať aj inými časťami katastrálneho operátu ako je list vlastníctva. V týchto prípadoch sa spravidla jedná o právne nedoriešené vlastnícke vzťahy evidované na právnych predchodcov vlastníka (doposiaľ neprededené vlastníctvo po poručiteľovi) alebo na procesne neukončené konania vo veci zápisov práv k nehnuteľnostiam v katastri (nezavkladované kúpne zmluvy alebo záznamom nezapísané práva, ktoré vznikli na základe verejných alebo iných listín a pod.). Pre dokumentáciu vlastníctva v týchto prípadoch je potrebné príslušné katastrálne konanie.

Za konania na úseku katastra vyberajú okresné úrady správne poplatky. Správne poplatky sa vyberajú podľa zákona o správnych poplatkoch, ktorý okrem iného konkretizuje spôsob úhrady správnych poplatkov a aj úkony na úseku katastra, ktoré podliehajú poplatkovej povinnosti. Zákon o správnych poplatkoch upravuje poplatky, ktoré sa platia za úkony a konania správnych orgánov všeobecne, t. j. aj na ďalších úsekoch výkonu štátnej správy.

Pre lepšiu ilustráciu vyššie uvedeného v obrazovej prílohe dokumentujeme uvedené na obrázkoch č. 1, 3 a 4.

MOŽNOSTI NAKLADANIA S LESNÝM MAJETKOM A ZÁKLADNÉ PODMIENKY SAMOSTATNÉHO OBHOSPODAROVANIA LESA JEHO VLASTNÍKOM

Najodvážnejšou výzvou a súčasne najbohatšou pre sebarealizáciu vlastníka lesa je rozhodnutie pre samostatné obhospodarovanie lesa. Pojem obhospodarovanie lesa, resp. odborné hospodárenie v lesoch tak, ako ho stanovuje zákon o lesoch vysvetľujeme v ďalšom texte. Úvodom je potrebné zvýrazniť, že vzhľadom na značný význam lesa okrem samotného vlastníka lesa, ktorým je významnosť funkcií lesa, ktoré les produkuje pre verejné využívanie, zákon o lesoch ukladá vlastníkovi lesa komplex podmienok a obmedzení súvisiacich s jeho využívaním. Obhospodarovateľom lesa je fyzická alebo právnická osoba, ktorá je okresným úradom zapísaná do evidencie lesných pozemkov podľa § 4a ods. 1 zákona o lesoch, t. j. predovšetkým preukázala právo k predmetnému lesnému majetku a splnila ďalšie zákonom o lesoch stanovené podmienky pre zápis do evidencie a pre obhájenie pozície obhospodarovateľa lesa. Nakoľko práva osôb k nehnuteľnostiam sú zapisované ku parcelám katastra nehnuteľností a režim obhospodarovania lesa sa viaže s jednotkami priestorového rozdelenia lesa – porastami je pri evidencii obhospodarovateľa lesa potrebné podiel práv vyplývajúci z údajov katastra identifikovať ku porastu.

Zákon o lesoch, ako už bolo uvedené určuje, že obhospodarovanie lesných pozemkov s lesnými porastami sa zabezpečuje v porastoch. Porasty sú jednotky priestorového rozdelenia lesa, ku ktorým sa viaže opis porastu a plán hospodárskych opatrení programu starostlivosti o lesy a zapisujú sa k nim údaje lesnej hospodárskej evidencie. Ku porastu sa na okresnom úrade, ako orgáne štátnej správy lesného hospodárstva eviduje obhospodarovateľ lesa a odborný lesný hospodár. Ku porastu sa viaže viacero dôležitých súvislostí, najdôležitejšie z nich sú uvedené v tejto príručke. Porast je svojimi veličinami, ktorými sú napr. výmera, vek a opis stavu lesného

---

porastu na ňom a pod., konkretizovaný v programe starostlivosti o les. Zmeniť údaje programu starostlivosti o lesy je možné zväčša len konaním o zmene programu starostlivosti o les, čo predstavuje správne konanie vedené na okresnom úrade. Niektoré vymedzené úpravy predpísaných postupov hospodárenia sú v kompetencii hospodára.

Členenie lesných pozemkov na porasty a údaje o porastoch, nie sú obsahom katastra, t. j. na okresných úradoch, katastrálnych odboroch nemajú o údajoch k porastom žiadne informácie. Údaje o porastoch sú súčasťou informačného systému lesného hospodárstva. Všetky podrobnosti týkajúce sa porastu, ktorý je lokalizovaný na konkrétnom vlastníctve vedia poskytnúť na miestne príslušnom orgáne štátnej správy lesného hospodárstva, primárne na okresnom úrade, pozemkovom a lesnom odbore. Uvedené informácie viete získať aj od odborného lesného hospodára evidovaného k danému porastu, resp. z príslušného programu starostlivosti o les. Niektoré informácie sú verejne prístupné aj na webovej aplikácii informačného systému lesného hospodárstva.

Dôležité je si uvedomiť, že na ploche porastu sú väčšinou viaceré pozemky, ktoré môžu byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov. Pre účel rešpektovania vlastníckych práv zákon o lesoch určil, že porast, v prípade ak sa nachádza na pozemkoch alebo ich častiach vo vlastníctve viacerých osôb, je na účely zabezpečenia odborného hospodárenia v lesoch spoločnou vecou. V praxi to znamená, že na porast sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce vzťahy spoluvlastníkov, ktorí spoločne vlastnia jednu vec.

Občiansky zákonník všeobecne upravuje, že pri rozhodovaní o spoločnej veci sa postupuje tak, ako rozhodla väčšina osôb, resp. ako rozhodli osoby, ktoré preukázali, že disponujú väčšinou práv k spoločnej veci, napr. preukázali, že konajú v mene iných osôb na základe splnomocnení, nájomných zmlúv, iných dohôd na konanie v mene iných osôb, alebo majú z právnych predpisov zákonné oprávnenie na zastupovanie iných osôb a pod.

Toto všeobecné ustanovenie Občianskeho zákonníka sa v zmysle zákona o lesoch vzťahuje aj k porastu. V praxi to znamená, že ako obhospodarovateľ lesa môže byť k porastu zapísaná tá fyzická osoba, alebo právnická osoba, ktorá k porastu preukáže, že disponuje väčšinou práv k jeho výmere.

Môže sa stať, že pozemky konkrétneho vlastníka, prípadne jeho časti, ktoré sú súčasťou konkrétneho porastu, nebudú v rozsahu väčšiny v poraste. V takom prípade obhospodarovanie týchto pozemkov bude zabezpečovať tá osoba, ktorá preukáže väčšinu práv k porastu.

Zákon o lesoch však garantuje takémuto menšinovému vlastníkovi v poraste postavenie a práva nájomcu a nárok na úhradu nájomného, a to aj napriek tomu, že k tejto menšinovej časti nie je zákonná povinnosť uzatvorenia nájomnej zmluvy. Nájomné má podľa zákona o lesoch poskytnúť po dohode ten, kto je na základe dokladovania väčšiny podielov v poraste evidovaný ako obhospodarovateľ lesa. Problematika takéhoto nájomného vzťahu je ozrejmnená v tejto príručke v časti – Nájom lesného pozemku na hospodárenie v lesoch.

Zákon o lesoch uvedenú tvrdosť, zabezpečiť obhospodarovanie porastu ako spoločnej veci zmiernuje tak, že stanovuje tri spôsoby, ktorými je možné dosiahnuť, aby vlastníak lesného pozemku vykonával činnosť obhospodarovateľa lesa na svojom lesnom pozemku sám. Hoci v ďalších častiach tejto príručky sa podmienkam súvi-

---

siacim s odborným hospodárením v lesoch a obhospodarovateľovi lesa venujeme, v tejto časti príručky, jednotlivé možnosti rozoberieme podrobnejšie.

Zákon o lesoch pripúšťa dva prípady, spôsoby obhospodarovania porastu viacerými osobami, pri ktorých sa vyžaduje písomná dohoda susedných vlastníkov. Jedným zo spôsobov podmienených dohodou je ten, ktorý umožní, že vlastník lesných pozemkov môže na nich hospodáriť ako samostatný obhospodarovateľ lesa v poraste. Toto je možné v prípade, ak sa takýto vlastník písomne dohodol jednak so susedným vlastníkom na priebehu hranice užívania lesa v teréne v danom poraste a zároveň sa písomne dohodli všetci vlastníci v poraste, na základe väčšiny, na jednom odbornom lesnom hospodárovi. Táto dohoda nie je podmienená výmerou lesného pozemku konkrétneho vlastníka. Bez predloženia oboch uvedených dohôd nie je možné takéhoto vlastníka lesných pozemkov zapísať o evidencie lesných pozemkov ako obhospodarovateľa lesa k časti porastu príslušnej k jeho lesným pozemkom.

Druhý spôsob tiež vyžaduje dohodu na priebehu hranice užívania v teréne a ďalšie zákonom o lesoch definované náležitosti. Tento spôsob je podmienený so samostatným konaním a rozhodnutím okresného úradu, ktorým sa prakticky takáto dohoda, na základe úplnosti zákonom o lesoch požadovaných náležitostí, schváli. Podmienkou je, že priebeh hranice užívania je konkretizovaný a technicky možný na zapísanie do mapových diel hospodárskej úpravy lesa. Výsledkom tohto druhého spôsobu je rozdelenie porastu v rámci hraníc dielca, pričom v každej z takto rozdelených častí nového porastu bude môcť byť iný obhospodarovateľ lesa a iný odborný lesný hospodár.

Oba uvedené spôsoby, ktoré na základe dohody vlastníkov umožňujú samostatné obhospodarovanie lesa vlastníkom lesných pozemkov, t. j. aj tým, ktorí v poraste nedosahujú väčšinu, sú v zmysle zákona o lesoch akceptované len počas platnosti programu starostlivosti o les. Z uvedeného dôvodu vlastníkom „malých“ lesných pozemkov za účelom racionálneho zabezpečenia hospodárenia v lesoch na svojich majetkoch navrhujeme sa združiť.

V treťom prípade ide o konanie, síce bez dohody so susednými vlastníkmi, ale na základe podkladov definovaných zákonom o lesoch a preukázaného uceleného vlastníckeho vzťahu k lesným porastom alebo ich častiam. Ide o správne konanie, ktoré je zmenou programu starostlivosti o lesy, na základe ktorého môže vzniknúť nový porast na vlastníckom princípe. Po ukončení tohto konania o zmene programu starostlivosti o lesy bude dosiahnuté, že vlastník bude môcť trvalo sám hospodáriť na svojom majetku, vedenom v programe starostlivosti o lesy ako porast, prostredníctvom svojho odborného lesného hospodára.

Vlastník lesa, ktorý nemá podmienky alebo ambíciu pre samostatné obhospodarovanie lesa, okrem zabezpečenia obhospodarovania lesa v komunite spoluvlastníkov, t. j. v rámci združenia sa pre daný cieľ môže alternatívne uvažovať o nájme lesného pozemku na hospodárenie v lesoch. Táto problematika je po ostatnej novelizácii zákona o lesoch upravené priamo v jeho ustanoveniach, ktoré zjednodušujú tvorbu nájomných vzťahov pre tento účel.

Najpasívnejší variant záujmu o využitie efektov z vlastníctva lesa predstavuje pretrvávanie stavu nájmu lesného pozemku v režime zákona o pôde alebo nezabezpečenie obhospodarovania následne po vypovedaní nájomného vzťahu, ktorý vznikol zákonom o pôde. V kontexte s potrebou kontinuálneho zabezpečovania funkcií lesa a ochrany práv vlastníkov lesa prostredníctvom vykonávania účinnej

---

ochrany lesa zákon o lesoch v nadväznosti na uvedený stav dáva do príslušnosti orgánu štátnej správy lesného hospodárstva rozhodnúť o osobitnom obhospodarovaní lesa. Všetky spomenuté režimy manažmentu lesného majetku si v ďalšom texte objasníme podrobnejšie.

ZDRUŽOVANIE VLASTNÍKOV LESNÝCH POZEMKOV

Rozdrobenosť vlastníckych vzťahov na Slovensku je všeobecne známa skutočnosť. Toto rozdrobenie však s ohľadom na špecifikum lesného hospodárstva, a to už spomínané obhospodarovanie lesa nie na jednotlivých parcelách, ale v porastoch vytvorených priestorovým rozdelením lesa na základe zákona o lesoch, spôsobuje v mnohých prípadoch až nemožnosť samostatného obhospodarovania lesa jeho vlastníkom. Z uvedeného dôvodu je z pohľadu efektívnosti a podmienok pre nakladanie s vlastníctvom lesných pozemkov účelné a racionálne spojiť spoluvlastnícke vzťahy k zabezpečeniu odborného obhospodarovania lesa.

Historicky prevzatou formou riešenia spoluvlastníckych vzťahov na lesných pozemkoch je obhospodarovanie lesa spoluvlastníkmi lesných pozemkov tak, že sa fyzické osoby pre realizáciu svojho zámeru združia. Zákon o lesoch s cieľom vytvorenia podmienok na racionálne a efektívne spoločné hospodárenie v lesoch deklaruje podporu štátu združovaniu vlastníkov neštátnych lesov, najmä vlastníkov lesov s malou výmerou. Aktuálne chýba v právnom systéme štátu hmotnoprávny predpis zakladajúci konkrétne výhody pre uvedených vlastníkov lesa po splnení ambície zákona, t. j. po založení združenia vlastníkov lesného majetku. Potreba a výhody združenia sa spoluvlastníkov lesného majetku pre ciele spoločného hospodárenia v lesoch sú nesporné. Efekt vyplýva z náročnosti úloh v obhospodarovaní lesa a z potreby koordinácie vzťahov v území omnoho širšom, ako je výmera spoluvlastníckeho podielu vlastníka lesného pozemku. Zväčša i obhospodarovanie lesného porastu, resp. jeho časti napriek tomu, že je, v prípade dohody právne možné, je málo efektívne a neperspektívne. Z takéhoto hľadiska lesný zákon ukladá vlastníkom vytvárať združenia vlastníkov podľa osobitného predpisu a sprievodne odkazuje na zriaďovanie právnických osôb a záujmových združení právnických osôb podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, v záujme spoločného využívania, zabezpečenia prevádzky a údržby lesných ciest.

Možnosť pre združenie sa vlastníkov v záujme cieľa obhospodarovania lesa je viacero, počnúc založením obchodných spoločností postupom podľa ustanovení Obchodného zákonníka (napr. spoločnosť s ručením obmedzeným, družstvo) až po založenie pozemkového spoločenstva podľa zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov. V doterajšej praxi spoluvlastníci lesných pozemkov pre riešenie vzájomnej úpravy pomerov so zameraním na spoločné obhospodarovanie lesa využívali ustanovenia zákona č. 83/1990 Zb. zákon o združovaní občanov v znení neskorších predpisov a aj postup združovania podľa § 829 až § 841 Občianskeho zákonníka.

Združenia vytvárané podľa Občianskeho zákonníka, nemajú spôsobilosť na práva a povinnosti, nemôžu mať preto postavenie obhospodarovateľa lesa, ktorému uplatňovanie práv a plnenie povinností vyplýva priamo zo zákona o lesoch. Z uvedeného dôvodu je združovanie spoluvlastníkov lesných pozemkov pre účely ich spoločného obhospodarovania podľa uvedených ustanovení Občianskeho zákonníka neefektívne a málo prospešné.

V prípadoch združení vytvorených podľa zákona o združovaní občanov sa jedná o združenia s právnou subjektivitou. Prekážkou ich evidovania ako obhospodarovateľa lesa je v mnohých prípadoch najmä to, že zakladacie listiny, ktorými spravidla sú zmluva a stanovy zväčša nepojednávajú o tom, že príslušné fyzické osoby sa združili za účelom spoločného obhospodarovania lesných pozemkov, resp. lesné pozemky pre tento cieľ vymedzené, nie sú v listinách príslušne určené.

Okrem uvedeného sú predmetné zákony vo vzťahu k cieľu obhospodarovania lesa všeobecné a spravidla neriešia potrebný rozsah úpravy právnych vzťahov, ktoré vznikajú medzi spoluvlastníkmi pri obhospodarovaní lesa. Takáto právna neurčitost vo vzťahoch spoluvlastníkov lesa právom vyvoláva obavy združených osôb o efekty obhospodarovania lesa a o stav a vývoj hodnoty majetku.

Pri úvahe o riešení spoločného obhospodarovania lesa prostredníctvom združenia sa vlastníkov lesných pozemkov je možno odporučiť postup podľa zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov. Uvedený zákon prešiel dostatočne dlhým vývojom v období jeho praktického uplatňovania počnúc prijatím porevolučnej právnej úpravy v roku 1995. Nespornou prednosťou pri uplatnení právnej formy združenia sa vlastníkov lesných pozemkov pre ich spoločné obhospodarovanie prostredníctvom zákona o pozemkových spoločenstvách je špecifickosť zamerania právnej úpravy práve na žiadaný účel spoločného obhospodarovania pozemkov viacerými spoluvlastníkmi. Vývojom a viacerými novelizáciami dospela právna úprava zákona o pozemkových spoločenstvách k stavu, ktorý umožňuje spoločenstvo vlastníkov zakladať či už pri existencii spoločnej nehnuteľnosti, keď ide o historické spoločenstevné útvary (urbáre, komposesoráty a pod.) alebo založenie spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, keď pri tejto forme je zachovaná držba reálnych spoluvlastníckych podielov vlastníkov na združovaných pozemkoch. Pozemkové spoločenstvo vzniknuté na historickom princípe je viazané na spoločnú nedeliteľnú nehnuteľnosť vzniknutú v minulosti. Údaj o tom, že lesné pozemky sú súčasťou takejto nehnuteľnosti je uvedený v záhlaví listu vlastníctva slovami „spoločná nehnuteľnosť“. Pri spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti ide o súčasný prejav vôle vlastníka parcely, ktorý pristúpil k zmluve o spoločenstve.

Okrem komplexnosti problematiky vo veci založenia, chodu, zániku pozemkových spoločenstiev je potrebné zvýrazniť, že zákon o pozemkových spoločenstvách nastoluje mechanizmy na kontrolu činnosti pozemkového spoločenstva z pohľadu jeho hospodárenia ale i dodržiavania ustanovení zákona. Na tento účel citovaný zákon určuje dozornú radu ako povinne vytváraný orgán spoločenstva, povinnosť registrácie pozemkového spoločenstva zápisom na okresnom úrade a ustanovuje pre okresný úrad vecnú príslušnosť pre výkon štátneho dozoru nad pozemkovými spoločenstvami.

Okresný úrad, ako orgán štátneho dozoru je totožný s orgánom, ktorý vedie register pozemkových spoločenstiev a ktorý uskutočňuje štátny dozor v lesoch. Tým je zaručená istá kontinuita informácií o lesných pozemkoch, ich obhospodarovaní

---

a právnom stave obhospodarovateľa, ktorým je pozemkové spoločenstvo, vrátane možnosti na konkrétnejšie zameranie poradenskej činnosti zo strany okresného úradu smerom ku spoluvlastníkom lesných pozemkov.

NÁJOM LESNÉHO POZEMKU NA HOSPODÁRENIE V LESOCH

Pokiaľ medzi spoluvlastníkmi lesných pozemkov nie je ambícia na samostatné obhospodarovanie lesa je dobrou voľbou nájom lesného pozemku na hospodárenie v lesoch v prospech inej osoby, ktorá má predpoklady pre zabezpečenie odborného hospodárenia v lesoch. Pri tomto postupe podľa dikcie zákona o lesoch a rovnako v záujme vlastníkov lesných pozemkov je potrebné pre účel nájmu lesného pozemku na hospodárenie v lesoch aplikovať pri tvorbe nájomného vzťahu – zmluvy ustanovenia zákona o lesoch, doplnené ostatnou novelou a zväziť niektoré okolnosti, ktoré budeme ďalej popisovať.

Na nájomný vzťah, ktorého predmetom sú lesné pozemky, sa vzťahujú § 663 až 684 Občianskeho zákonníka, ak zákon o lesoch neustanovuje inak. Uvedené znamená, že pre tvorbu zmluvy o nájme lesných pozemkov na hospodárenie v lesoch sa prednostne využijú ustanovenia zákona o lesoch. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka sa zmluva formuluje len vo veciach, ktoré nie sú upravené špecificky pre daný účel nájmu zákonom o lesoch.

Nájomná zmluva musí mať písomnú formu. Zákon o lesoch určuje aj nájomný vzťah, bez potreby existencie nájomnej zmluvy v prípade, ak obhospodarovateľ lesa v poraste hospodári aj na pozemkoch, na ktoré pripadá menšinový podiel v celom poraste a pri nájme lesných pozemkov po pozemkových úpravách; vtedy k týmto menšinovým častiam v poraste vzniká v danom poraste, nie na základe zmluvy, ale na základe ustanovení zákona o lesoch, nájomný vzťah medzi menšinovým vlastníkom a obhospodarovateľom lesa. Takýto nájomný vzťah sa riadi rovnakými ustanoveniami zákona o lesoch, ktoré upravujú tvorbu nájomných vzťahov a obsah písomných zmlúv uzatváraných za účelom hospodárenia v lesoch.

Zákon o lesoch určuje, že nájomná zmluva obsahuje spôsob zabezpečenia úloh z programu starostlivosti o lesy a úlohy vyplývajúce z rozhodnutí orgánov štátnej správy lesného hospodárstva vydaných na základe tohto zákona, grafickú identifikáciu prenajatých pozemkov na porastovej a obrysovej mape a tabuľkový súpis nájomným vzťahom dotknutých jednotiek priestorového rozdelenia lesa alebo ich častí. Okrem povinných dojednaní možno v zmluve dohodnúť rozsah ďalších oprávnení nájomcu na zastupovanie vlastníka lesného pozemku v konaniach podľa zákona o lesoch, prípadne zastupovanie vlastníka nájomcom v konaniach podľa zákona o poľovníctve a pod.

Ak je účelom nájmu lesných pozemkov hospodárenie v lesoch, nájomný vzťah trvá najmenej do konca platnosti programu starostlivosti o lesy, to neplatí pre nájom

---

lesných pozemkov na iné účely. Nájomný vzťah dohodnutý na neurčitú dobu, možno vypovedať k 1. januáru. Vypovedná lehota je päť rokov alebo doba do ukončenia platnosti programu starostlivosti, ak platnosť programu starostlivosti skončí skôr. Vypoveď musí mať písomnú formu. Ak je nájomný vzťah dohodnutý na určitú dobu, skončí sa uplynutím tejto doby, nájomná zmluva sa neobnovuje, ak nie je dohodnuté inak. Nájomné z lesných pozemkov sa spravidla platí ročne pozadu, najneskôr k 31. marcu, pokiaľ v zmluve o nájme nie je dohodnuté inak. Výška nájomného sa určí dohodou.

Nájomca lesného pozemku, ktorý ho využíva na účel hospodárenia v lesoch, je oprávnený využívať ho riadnym spôsobom, primerane povahe a určeniu veci, t. j. v tomto prípade má zabezpečiť odborné hospodárenie v lese a brať z lesa úžitky v súlade so zákonom o lesoch. V praxi to znamená, že nájomca, ak bude v postavení obhospodarovateľa lesa, tak bude nielen zalesňovať a realizovať prerezávky a prebierky v mladších lesných porastoch a vykonávať úkony smerujúce k ochrane lesa, vrátane náhodnej ťažby, ale bude vykonávať aj obnovu lesa a ťažbu rubne zreých stromov (obnovnú ťažbu) tak, aby zabezpečil vznik novej generácie lesa v rozsahu, ktorý vyplýva zo zákona o lesoch a z programu starostlivosti o les.

Prenajímateľ je oprávnený požadovať prístup k prenajatej veci za účelom kontroly, či nájomca užíva prenajatú vec (lesné pozemky s lesným porastom) riadnym spôsobom. Pri nájme lesných pozemkov a pri rozdrobenosti spoluvlastníckych podielov je oprávnenie na kontrolu riadneho užívania majetku zo strany prenajímateľov v súčasnosti málo využívané až podceňované. Pre dobré fungovanie nájomného vzťahu odporúčame zmluvný vzťah založiť na fundovanom právnom poradenstve a mechanizmus kontroly nad užívaním majetku konkretizovať zmluvne a predovšetkým ho prakticky aplikovať.

Ak obhospodarovateľom lesa na lesnom pozemku alebo jeho časti vo vlastníctve štátu alebo vo vlastníctve nezistených vlastníkov v poraste nie je správca (napr. LESY SR, š. p.), na tento pozemok alebo jeho časť zákon predpisuje povinnosť uzatvoriť nájomnú zmluvu. Výška dohodnutého nájomného nesmie byť nižšia ako nájomné vypočítané podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktorým toho času je vyhláška č. 207/2019 Z. z. Návrh na uzavretie takejto nájomnej zmluvy predkladá obhospodarovateľ lesa do troch mesiacov od jeho zápisu za obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov vedenej okresným úradom. Do uzavretia nájomnej zmluvy je správca oprávnený vyžadovať od obhospodarovateľa lesa úhradu za užívanie majetku štátu najmenej vo výške nájomného vypočítaného podľa citovanej vyhlášky.

OBHOSPODAROVANIE LESA, ODBORNÉ HOSPODÁRENIE V LESE

Podľa Občianskeho zákonníka, vlastníkom je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Držať možno veci, ako aj práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon. Z uvedených ustanovení Občianskeho zákonníka dedukujeme, že vlastníkom lesného pozemku je oprávnený k držbe pozemku, k užívaniu jeho plodov, t. j. jeho produkcie a nakladať s ním. Podmienkou je, že tak činí v medziach zákona.

Nakoľko v prípade lesného pozemku a porastu, ktorý je produktom úrodnosti pozemku sú okrem vlastníka pozemku dotknuté, z pohľadu funkcií lesa, aj záujmy verejnosti, pričom práva vlastníkov lesných pozemkov sú v tomto smere zákonom o lesoch obmedzované tak, aby záujem spoločnosti a vlastníkov lesa bol zosúladený. Tento súlad je súčasne ako jeden z účelov zákona o lesoch uvedený v jeho preambule. V tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť, že zákon o lesoch deklaruje každému právo na vlastnú zodpovednosť a nebezpečenstvo vstupovať na lesné pozemky, t. j. verejné využívanie lesov. Pri využívaní lesov verejnosťou je každý povinný chrániť a nenarušovať lesné prostredie, rešpektovať práva a oprávnené záujmy vlastníka a obhospodarovateľa lesa a pokyny obhospodarovateľa lesa, člena lesnej stráže a orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

Lesy ako zložka prírodného prostredia a súčasne ako objekt hospodárskeho využívania poskytujú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré nazývame funkciami lesov. Funkcie lesov rozdeľujeme na produkčné, to sú úžitky spravidla materiálnej povahy, ktorými sú napríklad drevo, lesné plody, huby a pod. a mimoprodukčné. Mimoprodukčné funkcie lesov sú ekologické funkcie, ktorými sú pôdochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia.

S rastúcim významom predovšetkým mimoprodukčných funkcií lesa sa zvyšujú nároky na odborné obhospodarovanie lesa v záujme lepšieho uspokojovania týchto potrieb spoločnosti. V ostatnom čase v tejto súvislosti po častých novelizáciách zákona č 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny pribúdajú obmedzenia obhospodarovania lesných pozemkov zamerané pre ciele ochrany prírody a krajiny. Na uvedený stav nadväzujú mnohé zmeny skôr zavedených princípov obhospodarovania lesa. Situácia v kontexte s reprivatizáciou lesných pozemkov po roku 1989 a meniacimi sa klimatickými podmienkami, otepľovanie klímy a pod., si vyžaduje čoraz viac odbornosti v problematike obhospodarovania lesa.

Prvým predpokladom k uvedeným cieľom je transparentnosť obhospodarovania lesných pozemkov aj v podmienkach uvedenej rozdrobenosti vlastníctva k lesným pozemkom. V tejto súvislosti lesný zákon obsahuje viacero ustanovení, ktoré definujú podmienky a konkretizujú a evidujú osobu obhospodarovateľa lesa.

Zákonná povinnosť okresných úradov, ako orgánov štátnej správy lesného hospodárstva rozhodovať o zaevidovaní osoby obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov je nevyhnutná z dôvodu, že vlastníctvo lesného pozemku sa okrem práv súvisiacich s vlastníctvom veci viaže i s povinnosťou, ktorá je vlastníčkovi lesného pozemku ukladaná zákonom o lesoch, t. j. zabezpečiť odborné hospodárenie v lese. Toto odborné hospodárenie v lesoch sa realizuje, ako už bolo uvedené v porastoch a nie na parcelách.

Odborným hospodárením v lesoch sa rozumie hospodárenie v súlade so zákonom o lesoch, podľa programu starostlivosti o lesy, alebo výpisu z neho alebo projektu starostlivosti o lesný pozemok prostredníctvom odborného lesného hospodára.

Projekt starostlivosti o lesný pozemok je zákonom o lesoch definovaný dokument, na základe ktorého sa po jeho schválení realizuje odborné hospodárenie v lesoch. Vypracúva sa v období platnosti programu starostlivosti o les, a to v dôsledku rozhodnutia o zmene druhu pozemku na lesný pozemok, napr. po pozemkových úpravách, alebo po prehlásení poľnohospodárskej pôdy porastenej lesnými drevinami za lesný pozemok a pod.

Obhospodarovateľ lesa sa do evidencie vedenej okresným úradom, prostredníctvom informačného systému lesného hospodárstva (Lesnícky geografický informačný systém – LGIS), zapisuje zväčša na návrh osoby, ktorá má byť zapísaná ako obhospodarovateľ lesa. V tomto konaní okresného úradu sú uplatňované len niektoré ustanovenia Správneho poriadku. O zápise do evidencie sa spravidla vydá rozhodnutie, ktoré obsahuje zákonom predpísané údaje. Osobe zapísanej do evidencie lesných pozemkov, ako obhospodarovateľovi lesa, vznikajú práva a povinnosti vyplývajúce zo zápisu najskôr dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jeho zápise do tejto evidencie.

Predmetným konaním sa zabezpečuje teritoriálne a časové určenie práv obhospodarovateľa k jednotlivým porastom vo väzbe na členenie lesných pozemkov podľa hospodárskej úpravy lesov na jednotky priestorového rozdelenia. Optimum je ak spoluvlastníci lesných pozemkov v poraste pri akceptácii § 139 Občianskeho zákonníka vzťahujúceho sa k už uvádzanej „spoločnej veci“ dohodnú, t. j. vlastníci väčšiny podielov v poraste sa dohodnú na osobe – obhospodarovateľovi lesa.

Ak takáto dohoda nie je možná alebo účelná, zákon pripúšťa v poraste evidovať viacerých obhospodarovateľov lesa, bez väzby na stanovenie limitnej výmery obhospodarovaného lesného pozemku za predpokladu písomnej dohody spoluvlastníkov v poraste na hraniciach obhospodarovanej časti porastu a na odbornom lesnom hospodárovi. Hranicu obhospodarovanej časti porastu obhospodarovateľa lesa vyznačia v teréne oranžovými štvorcami s veľkosťou 10 × 10 cm vo výške 130 cm od zeme tak, aby boli vzájomne medzi sebou viditeľné, alebo ak hranica prebieha územím bez vhodných stromov, inou obhospodarovateľmi lesa vzájomne dohodnutou formou, to neplatí, ak je táto hranica v teréne totožná s hranicou dielca, ktorá je označovaná vodorovným bielym alebo červeným pásom z oboch strán stromu v smere hranice s veľkosťou 20 × 5 cm. Pri danom stave je písomná dohoda listinou, ktorú zákon o lesoch spolu s inými dokladmi stanovuje predložiť pri podaní návrhu na zápis obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov.

V prípade, ak výmera lesných pozemkov na ktorých sa uplatňuje zámer samostatného obhospodarovania v rámci dielca dosahuje výmeru aspoň 5 000 m² je možné od správneho orgánu žiadať zmenu hraníc dielca rozdelením. Zákon o lesoch konkretizuje údaje, ktoré je pre toto konanie potrebné poskytnúť pre účel rozdelenia dielca a samostatného obhospodarovania jeho oddelených častí. V tomto prípade je následne po rozhodnutí správneho orgánu možná aj pôsobnosť odlišných hospodárov. Takýto postup rozdelenia dielca dáva už v predstihu, počas platnosti programu starostlivosti o lesy, podklady pre priestorové rozdelenie lesa pri nasledujúcej obnove programu starostlivosti o lesy, bez potreby ďalšieho angažovania sa zo strany obhospodarovateľov vzájomne oddelených častí dielca.

Z uvedeného prehľadu možností zápisu obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov vo väzbe na výmeru vlastníckeho podielu osoby v poraste alebo na lesnom pozemku je zrejmé, že malá výmera spoluvlastníckeho podielu na lesnom pozemku alebo v poraste nebude technickou prekážkou pre zabezpečovanie samostatného odborného obhospodarovania lesa jeho vlastníkom.

OSOBITNÉ OBHOSPODAROVANIE LESA

Zákon o lesoch pre ciele plnenia funkcií lesa vyžaduje od všetkých vlastníkov lesných pozemkov zabezpečenie odborného hospodárenia v lesoch. Zložitosť plnenia tohto záväzku vyplýva predovšetkým z dlhodobého prerušenia vlastníckeho vzťahu s právom užívania lesných pozemkov, následného procesu reprivatizácie a súčasnej rozdrobenosti vlastníctva k lesným pozemkom. Nezabezpečenie odborného hospodárenia v lesoch na niektorých lesných pozemkoch má okrem absencie potrebného plnenia funkcií lesa na týchto lokalitách často i významné negatívne dopady na obhospodarovanie susedných lesných pozemkov z pohľadu nezabezpečenej ochrany lesa. Za účelom riešenia tejto situácie zákon o lesoch v aktuálnom znení ustanovuje režim osobitného obhospodarovania lesa.

Osobitné obhospodarovanie lesa je zabezpečenie odborného hospodárenia v lese na základe konania správneho orgánu v prípadoch, ak okresný úrad, ktorý vedie evidenciu lesných pozemkov a ich obhospodarovateľov zistí, že vlastník resp. vlastníci lesného pozemku nezabezpečili v poraste odborné hospodárenie v lesoch.

Konanie o osobitnom obhospodarovaní lesa má zákonom o lesoch predpísaný postup. Začína sa z podnetu správneho orgánu, ktorý úvodom konania posíela dotknutému vlastníkovi výzvu, aby do 60 dní odo dňa doručenia výzvy zaslal okresnému úradu návrh na zápis obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov, t. j. oznámil zabezpečenie odborného hospodárenia v lesoch. Výzva obsahuje poučenie o dôsledkoch nepodania návrhu v predpísanej lehote zo strany dotknutého vlastníka, resp. o situácii ak nebude na základe výzvy predloženého návrhu možné zapísať obhospodarovateľa lesa alebo odborného lesného hospodára do evidencie lesných pozemkov.

Okresný úrad zároveň zaslanie výzvy oznámi obhospodarovateľom lesa, ktorí obhospodarujú porasty v okolí lesného pozemku o ktorom sa koná. Výzva je súčasťou oznámenia. Obhospodarovateľ lesa, ktorému bolo zaslané oznámenie je oprávnený predložiť ponuku na zabezpečenie osobitného obhospodarovania lesa v porastoch podľa výzvy. Ponuka má zákonom predpísaný obsah.

V prípade ak nebol okresnému úradu doručený návrh vlastníka, resp. vlastníkov lesných pozemkov na zápis obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov a nebola predložená ani ponuka na zabezpečenie osobitného obhospodarovania lesa, správny orgán určí za obhospodarovateľa lesa najbližšieho správcu. Rozhodnutie o osobitnom obhospodarovaní lesa obsahuje zoznam vlastníkov, zoznam porastov a zoznam lesných pozemkov, ku ktorým vznikne povinnosť osobitného obhospodarovania lesa, a určenie obhospodarovateľa lesa alebo správcu, ktorému vzniká povinnosť osobitného obhospodarovania lesa. V evidenciách lesných pozemkov

---

sa predmetný režim evidovania obhospodarovateľa lesa odlišuje od obhospodarovateľa lesa evidovaného na základe návrhu. Režim osobitného obhospodarovania lesa na príslušnom lesnom pozemku sa zapisuje aj do katastra nehnuteľnosti vyznačením poznámky.

Osobitné obhospodarovanie lesa je úradne určené s účinnosťou odo dňa doručenia rozhodnutia o osobitnom obhospodarovaní lesa. Ak sú v poraste lesné pozemky, ktoré sú predmetom osobitného obhospodarovania lesa, obhospodarovateľ lesa alebo správca je povinný viesť evidenciu výnosov a nákladov na tento porast. Obhospodarovateľ lesa alebo správca rozpočíta výnosy a náklady podľa veľkosti podielu lesného pozemku, ktorý je predmetom osobitného obhospodarovania lesa, na výmere porastu. Výnosy z hospodárenia na lesných pozemkoch, ktoré sú predmetom osobitného obhospodarovania lesa, po odpočítaní nákladov na ich obhospodarovanie vedie obhospodarovateľ lesa alebo správca na osobitnom účte. Zákon o lesoch nadväzne rieši povinnosť evidencie nákladov a výnosov v poraste, uplatňovanie si úhrady časti nákladov nepokrytých výnosmi, t. j. pohľadávku a povinnosť vlastníka pozemku na úhradu pohľadávky v lehote do 31. marca roka, ktorý nasleduje po uplynutí polovice platnosti programu starostlivosti o lesy a taktiež po skončení jeho platnosti. V tejto súvislosti v prípade neuhradenia pohľadávky zákon o lesoch stanovuje pre správcu uplatnenie si záložného práva k dotknutým lesným pozemkom. Záložné právo sa zapisuje do katastra podľa ustanovení zákona o katastri nehnuteľností.

Osobitné obhospodarovanie lesa zanikne vznikom práv a povinností obhospodarovateľa lesa zapísaného do evidencie lesných pozemkov na základe návrhu. Napríklad – vlastníky lesných pozemkov prenajme svoje lesné pozemky a nájomca predloží nový návrh na zapísanie jeho osoby ako obhospodarovateľa lesa, alebo vlastníci sa spoja v takom rozsahu, v ktorom preukážu viac ako 50 % práv k porastu a na týchto podkladoch predložia návrh na zapísanie jedného z nich ako obhospodarovateľa lesa. Orgán štátnej správy lesného hospodárstva bezodkladne po zápise obhospodarovateľa lesa do evidencie lesných pozemkov na základe takéhoto návrhu, zašle návrh na výmaz poznámky o osobitnom obhospodarovaní lesa z katastra nehnuteľností. Pri prevodoch lesných pozemkov na iné osoby v prípadoch režimu osobitného obhospodarovania lesa zákon predpisuje, že zmluva o prevode tohto lesného pozemku musí obsahovať súhlas nadobúdateľa s prevzatím dlhu.

HOSPODÁRSKA ÚPRAVA LESOV A PROGRAM STAROSTLIVOSTI O LESY

Hospodárska úprava lesov je činnosť zameraná najmä na zisťovanie stavu a vývoja lesa, jeho produkčných a ťažbových možností, sledovanie, hodnotenie, určovanie cieľov a plánovanie hospodárenia v lesoch tak, aby vo verejnom záujme bolo zabezpečené trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch pri rešpektovaní práv a povinností vlastníkov a správcov. Zabezpečovaním konkrétnych činností, ktoré predstavujú obsah hospodárskej úpravy lesa je poverená právnická osoba zriadená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktorou je Národné lesnícke centrum so sídlom vo Zvolene (ďalej len „NLC Zvolen“).

Každý obhospodarovateľ lesa pri svojej činnosti sa podrobnejšie oboznámi predovšetkým s výstupmi podrobného plánovania lesa, ktoré sú zhmotnené v predpisoch hospodárskych opatrení programu starostlivosti o lesy pre porasty. S rastúcou výmerou obhospodarovaného majetku rastie pre obhospodarovateľa lesa výpovedná hodnota výstupov tejto činnosti, predovšetkým výstupov komplexného zisťovania stavu lesov, rámcového plánovania a hodnotenia stavu a vývoja lesov, ktoré sú dielom uvedenej osoby pre jednotlivé lesné oblasti a podoblasti. Produktom rámcového plánovania je model hospodárenia. Model hospodárenia obsahuje ciele hospodárenia, základný rámec hospodárenia a zásady hospodárenia. Rovnako je pre obhospodarovateľa lesa efektívne pracovať s informačným systémom lesného hospodárstva, ktorý je tvorený a spravovaný NLC Zvolen.

Na účely hospodárskej úpravy lesov sa lesné pozemky členia na jednotky priestorového rozdelenia, ktorými sú lesné oblasti a podoblasti, lesné celky, vlastnícke celky, dielce, čiastkové plochy, porastové skupiny a etáže, ostatné lesné pozemky určené § 3 ods. 1 písm. c) a e) zákona o lesoch. Lesné oblasti a podoblasti sú trvalé jednotky a sú tvorené na základe biogeografickej rajonizácie územia Slovenskej republiky. Lesné celky sú vytvárané v procese konania okresných úradov ako územne ucelené časti v rámci ktorých sa pre lesné pozemky vyhotovuje program starostlivosti o lesy. Vlastnícky celok tvoria lesy vo vlastníctve jedného vlastníka alebo lesy viacerých vlastníkov, ak v nich hospodári ten istý obhospodarovateľ lesa. Vytvára sa v rámci lesného celku na vyhotovenie výpisu z programu starostlivosti o lesy. Dielec je základnou jednotkou na zisťovanie stavu lesa, plánovanie, evidenciu a kontrolu hospodárenia vytvorenou najmä na základe vlastníctva k lesnému pozemku s minimálnou výmerou 0,5 hektára a navrhovaného spôsobu hospodárenia podľa kategórie lesa. V dieleci možno určiť čiastkové plochy, porastové skupiny a etáže. Dielec, čiastkové plochy a porastové skupiny označujeme spoločným termínom „porast“.

Porast je na účely zabezpečenia odborného hospodárenia v lesoch spoločnou vecou, ak sa nachádza na lesnom pozemku alebo jeho časti v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov alebo spoluvlastníkov. Vytvára sa pri vyhotovovaní programu starostlivosti o lesy, pri zmene programu starostlivosti o lesy alebo pri zmene hraníc dielca rozdelením podľa § 39 ods. 7 zákona o lesoch. To, že porast je spoločnou vecou znamená, že sa naň vzťahujú ustanovenia § 136 a nasledujúce Občianskeho zákonníka, podľa ktorých so spoločnou vecou z pohľadu hospodárenia nakladá ten, kto preukáže viac ako 50 % práv k spoločnej veci.

Program starostlivosti o lesy je nástrojom štátu na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch; nie je nástrojom na usporiadanie vlastníctva k pozemkom ani na určenie obhospodarovateľov lesa. Zákon o lesoch určuje obsahové náležitosti programu starostlivosti o lesy. Vlastník lesa malých výmer sa zaiste stretne s výstupmi programu starostlivosti o lesy, a to s opisom porastov, plánom hospodárskych opatrení, obrysou a porastovou mapou, t. j. časťami, ktoré sú aj obsahom výpisu z programu starostlivosti o lesy. Takýto výpis sa počas vyhotovenia programu starostlivosti vyhotovuje na žiadosť obhospodarovateľa lesa alebo ak ide o porast, ktorý je obhospodarovaný viacerými obhospodarovateľmi lesa, na žiadosť odborného lesného hospodára.

Vyhoviteľom programu starostlivosti o lesy je osoba, ktorá má na takúto činnosť odbornú spôsobilosť a s ktorou verejný obstarávateľ (NLC Zvolen) uzavrel zmluvu o vyhotovení tohto programu. Všeobecne, s výnimkou špecifických postupov, možno uviesť, že náklady na vyhotovenie štandardných náležitostí programu starostlivosti o lesy, kde okrem už uvedených patrí aj všeobecná časť, plochová tabuľka a prehľadové tabuľky, hradí vo verejnom záujme štát, prostredníctvom verejného obstarávateľa (NLC Zvolen). Sú aj iné modely hradenia nákladov na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy, tieto sú aplikované špecificky, nebudeme ich v obmedzenom rozsahu tejto príručky konkretizovať.

Obhospodarovateľ lesa v časti programu starostlivosti o lesy označenej ako opis porastov, dostáva množstvo cenných informácií a údajov o lesných pozemkoch a porastoch na nich. Nadväzne v časti, plán hospodárskych opatrení dostáva odporúčania pre také obhospodarovanie lesného porastu, ktoré je v súlade so všeobecne záväznými predpismi a zabezpečuje potreby vlastníka, resp. obhospodarovateľa lesa v súlade so zabezpečovaním ostatných verejnoprospešných funkcií lesa a ktorých realizáciou sa docielí trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch.

Zákon o lesoch dáva obhospodarovateľovi lesa v kontexte s predpismi programu starostlivosti o lesy určité limity, napr. spočívajúce v neprekročiteľnosti objemu ťažby dreva predpísaného na ťažbu pre lesný celok, alebo vlastnícky celok, alebo porast. Jednotka priestorového rozdelenia lesa sa uplatňuje podľa podmienok konkrétneho obhospodarovateľa, t. j. či obhospodarovateľ hospodári na majetku, ktorý predstavuje časť porastu, resp. jeden porast, viac porastov alebo lesný celok. Väčšina hospodárskych opatrení v porastoch sú pre obhospodarovanie porastu odporúčania.

Obhospodarovateľ lesa má odborného lesného hospodára, ktorý má kompetenciu na úpravu v programe starostlivosti o lesy uvedeného hospodárskeho opatrenia tak, aby v medziach zákona o lesoch bolo možné realizovať zámery obhospodarovateľa lesa. Táto úprava je však podmienená zameraním na zlepšenie stavu a vývoja lesného porastu, prípadne smeruje k jemnejšiemu spôsobu realizácie predmetného

---

hospodárskeho opatrenia a to pri zreteli na aktuálny stav a vývoj lesného porastu. Ďalšou možnosťou obhospodarovateľa lesa je zmena hospodárskeho opatrenia programu starostlivosti o lesy z dôvodov uvedených v zákone o lesoch. Takáto zmena sa realizuje konaním okresného úradu, ako orgánu štátnej správy lesného hospodárstva na podnet obhospodarovateľa lesa a jeho výsledkom je rozhodnutie vydané v správnom konaní. Aj v tomto prípade sa prihliada na aktuálny stav a vývoj lesného porastu.

Program starostlivosti o lesy je jedným z troch pilierov, spolu so zákonom o lesoch a pôsobením odborného lesného hospodára, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje odborné hospodárenie v lese. Od obhospodarovateľa lesa, ktorý zväčša má vzdelanie iného ako lesníckeho zamerania sa neočakáva podrobnejšia znalosť ustanovení zákona o lesoch a poznatkov o lese potrebných pre aplikáciu odborného obhospodarovania lesa. Napriek uvedenému zákon o lesoch ukladá niektoré povinnosti súvisiace s obhospodarovaním lesa priamo jeho obhospodarovateľovi. Podstatnú časť z nich pre ozrejenie, čo obhospodarovanie lesa z hľadiska právnych záväzkov predstavuje v nasledujúcich častiach uvedieme.

Príklady zobrazení lesníckej porastovej mapy, opisu porastov a plánu hospodárskych opatrení uvádzame v obrazových prílohách č. 2, 5 a 6.

ODBORNÝ LESNÝ HOSPODÁR

Odborný lesný hospodár je odborným garantom pre odborné hospodárenie v lese. V ďalšom texte budeme používať lesným zákonom zaužívanú legislatívnu skratku „hospodár“. Osoba hospodára má za úlohu tlmočiť predstavy obhospodarovateľa lesa o hospodárení na lesnom majetku prostredníctvom ustanovení zákona o lesoch, odporučený program starostlivosti o lesy a svojich odborných schopností do cieľov, ktoré spočívajú v optimálnom plnení funkcií lesa z pohľadu obhospodarovateľa lesa i spoločnosti.

Hospodár je fyzická osoba, ktorá je odborne spôsobilá na výkon činností, ktoré lesný zákon označuje ako jeho práva a povinnosti. Podmienkou na výkon týchto činností je zápis v registri odborných lesných hospodárov (ďalej len „register hospodárov“), ktorý vedie príslušný orgán štátnej správy lesného hospodárstva prostredníctvom informačného systému lesného hospodárstva. Spôsobilosť na výkon činností hospodára je podmienená vzdelaním lesníckeho zamerania a odbornej praxe v lesníckych činnostiach. Potrebná dĺžka praxe je zákonom vyžadovaná rozdielne podľa stupňa vzdelania. Po splnení uvedených podmienok sa pre zápis osoby do registra hospodárov vedenom okresným úradom vyžaduje vykonanie skúšky pred komisiou menovanou ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Činnosť hospodára môže zabezpečovať aj právnická osoba, ktorá má zákonom určené vzťahy k fyzickým osobám, ktoré sú držiteľmi osvedčenia pre výkon hospodára.

Činnosť hospodára obhospodarovateľa lesa zabezpečuje písomnou zmluvou s vybraným hospodárom. Zmluva je zákonom predpísaným dokladom pri evidencii obhospodarovateľa lesa. Zmenu hospodára lesný zákon zaväzuje obhospodarovateľa lesa zmluvne dojednať v lehote 10 dní odo dňa zániku zmluvného vzťahu s doterajším hospodárom a orgánu štátnej správy zaslať v lehote 15 dní od vykonania zmeny oznámenie o zmene hospodára spolu s identifikačnými údajmi hospodára, potrebnými pre zápis do evidencie lesných pozemkov vedenej na okresnom úrade. Náklady súvisiace s výkonom činnosti, povinností a oprávnení hospodára hradí obhospodarovateľ lesa.

Hospodár evidovaný pre príslušného obhospodarovateľa zabezpečuje a zodpovedá za výkon svojej činnosti podľa zmluvného vzťahu príslušnému obhospodarovateľovi lesa. S výkonom činnosti hospodára súvisí predovšetkým plnenie zákonom vymedzených povinností, ktoré sú posudzované pri výkone štátneho dozoru v lesoch, t. j. za ich plnenie zodpovedá hospodár orgánu, ktorý štátny dozor vykonáva. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že napriek skutočnosti, že činnosť obhospodarovateľa lesa a hospodára je založená na tesnej spolupráci a odovzdávaní informácií, je potrebné dobre poznať a odlišne posudzovať príslušnosť obhospodarovateľa lesa a hospodára. Pre predstavu a koordinovanie spolupráce obhospodarovateľa

---

a hospodára uvádzame niektoré z tohto pohľadu významné zákonom o lesoch stanovené povinnosti hospodára. Hospodár je povinný pripravovať podklady a spolupracovať pri vyhotovovaní a schvaľovaní programu starostlivosti a kontrole jeho plnenia, usmerňovať jeho realizáciu a opatrení uložených na ochranu lesa, dohliadať na vhodnosť reprodukčného materiálu na obnovu lesa, kontrolovať a evidovať práce vykonávané v lese, viesť lesnú hospodársku evidenciu, sledovať stav a vývoj škodlivých činiteľov v lesoch a v súčinnosti s obhospodarovateľom lesa predkladať i nich hlásenia správneho orgánu a lesníckej ochranárskej službe, navrhovať preventívne opatrenia na ochranu lesov a predchádzanie vplyvu škodlivých činiteľov, navrhovať na uznanie semenné zdroje a zabezpečovať opatrenia na záchranu a reprodukciu genetických zdrojov hlavných lesných drevín, navrhovať v lese environmentálne priaznivé technológie pri činnostiach súvisiacich s hospodárením v lesoch, upozorňovať obhospodarovateľa lesa a správny orgán na každú činnosť, ktorá je v rozpore s právnymi predpismi na úseku lesného hospodárstva, zabezpečovať a kontrolovať vyznačenie ťažby dreva a vydávať písomný súhlas na vykonanie ťažby, zúčastňovať sa štátneho dozoru v lesoch a poskytovať súčinnosť pri jeho vykonávaní, poskytovať súčinnosť správcovi informačného systému lesného hospodárstva a pod.

Prax ukazuje, že pre optimálnu spoluprácu a spravovanie majetku je nevyhnutná primeraná autorita vyplývajúca z odbornosti hospodára a na druhej strane sa vyžaduje dôvera zo strany obhospodarovateľa lesa v odborné rozhodnutia a návrhy pre obhospodarovanie, ochranu lesa a evidovanie opatrení a činností v lesoch realizované hospodárom.

LESNÁ HOSPODÁRSKA EVIDENCIA

Obhospodarovateľ lesa je povinný prostredníctvom hospodára zabezpečiť vedenie evidencie o realizácii plánovaných hospodárskych opatrení i o neplánovaných činnostiach a opatreniach vykonaných v lesoch, najmä o vykonanej ťažbe a pestovaní lesa (ďalej len „lesná hospodárska evidencia“). Obhospodarovateľ lesa je povinný do 60 dní po ukončení kalendárneho roka predložiť údaje z lesnej hospodárskej evidencie právnickej osobe zriadenej ministerstvom (NLC Zvolen). Lesná hospodárska evidencia sa predkladá v písomnej forme prostredníctvom orgánu štátnej správy lesného hospodárstva alebo v elektronickej forme prostredníctvom informačného systému lesného hospodárstva.

Pri zmene obhospodarovateľa lesa alebo pri zmene štatutárneho orgánu právnickej osoby na lesnom celku alebo jeho časti počas platnosti programu starostlivosti odovzdá doterajší obhospodarovateľ lesa alebo štatutárny orgán právnickej osoby zodpovedajúcu časť lesnej hospodárskej evidencie novému obhospodarovateľovi lesa alebo štatutárnemu orgánu právnickej osoby do 15 dní odo dňa zmeny. Zákom o lesoch uvedenými zásadami vedenia, predkladania a odovzdávania lesnej hospodárskej evidencie pri zmene obhospodarovateľa je zabezpečený permanentný zber údajov o hospodárskych opatreniach a činnostiach vykonaných v lesoch a aktualizácia údajov informačného systému lesného hospodárstva.

Zodpovednosť za vedenie a predkladanie údajov lesnej hospodárskej evidencie je na obhospodarovateľovi lesa. Hospodár je osoba, prostredníctvom ktorej obhospodarovateľ lesa zabezpečuje vedenie evidencie v nadväznosti na príslušnú vyhlášku o lesnej hospodárskej evidencii. Vyhláška podrobne vykonáva spôsob vedenia, predkladania údajov lesnej hospodárskej evidencie vrátane vymedzenia obsahu a vzoru evidenčných výkazov a spôsobu zobrazenia údajov grafickej evidencie, ktorá je vedená v obrysovej mape. Nakoľko činnosť vedenia lesnej hospodárskej evidencie vychádza z odborných usmernení plánovaných hospodárskych opatrení, neplánovaných činností i opatrení realizovaných v lesoch predpokladá príslušné odborné znalosti v obhospodarovaní lesa a znalosť odbornej lesníckej terminológie, zákon stanovuje, že vedenie evidencie vykonáva obhospodarovateľ lesa prostredníctvom hospodára.

Delbu zodpovednosti medzi uvedenými osobami pri vedení lesnej hospodárskej evidencie je potrebné v praxi v kontexte ustanovení zákona o lesoch správne uplatňovať pri riešení spolupráce tak, aby obhospodarovateľ lesa zodpovedal za jej existenciu, t. j. za jestvovanie a vytváranie obsahu evidencie, jej predkladanie NLC Zvolen a hospodár aby zabezpečoval technickú stránku vedenia evidencie, t. j. algoritmus zápisov, logické kontroly, odbornú terminológiu a pod.

ŤAŽBA, OBNOVA, VÝCHOVA A OCHRANA LESA

Mnohé hospodárske opatrenia realizované v lesoch s cieľom ich obnovy, výchovy a ochrany sú zabezpečované prostredníctvom ťažby dreva, ďalej len ťažba. Z pohľadu zákona o lesoch ťažba dreva je proces, ktorý pozostáva z vyznačovania stromov určených na výrub (vyznačenia ťažby), technologickej prípravy pracoviska, výrubu stromov a sústreďovania dreva na odvozné miesto. Ťažbu dreva z hľadiska druhu členíme na úmyselnú, mimoriadnu a náhodnú.

Úmyselná ťažba je ťažba podľa programu starostlivosti o lesy pri výchove a obnove lesa. V programe starostlivosti o lesy sa na obdobie jeho platnosti, ktoré je spravidla desať rokov, plánuje výchovná ťažba a obnovná ťažba.

Mimoriadna ťažba je ťažba pri vyňatí lesného pozemku z plnenia funkcií lesa, zmene využitia lesného pozemku, lesotechnických melioráciách, pri uplatňovaní výnimiek a niektorých zákonom vymedzených opatrení v lesoch.

Náhodná ťažba je realizovaná ako súčasť opatrení na ochranu lesa alebo opatrení spojených s odstraňovaním následkov pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch. Hovorovo zaužívaný termín v tejto súvislosti je kalamitná ťažba. Pred začiatkom realizácie náhodnej ťažby zákon o lesoch ukladá povinnosť obhospodarovateľovi lesa ohlásiť vznik dôvodu na náhodnú ťažbu a následne sa vyžaduje rešpektovanie pokynov vydaných k jej realizácii.

Úmyselnú ťažbu členíme z hľadiska naliehavosti na naliehavú a ostatnú. Za naliehavú ťažbu zákon o lesoch považuje výchovnú ťažbu v porastoch s vekom do 50 rokov, obnovnú ťažbu pri uvoľňovaní prirodzeného zmladenia a rekonštrukciu lesa. Príslušnosť ťažby k naliehavej ťažbe je potrebné poznať, nakoľko na základe zmeny programu starostlivosti o lesy môže byť konaním povolená jej realizácia v určenom limite aj následne po prekročení celkového objemu ťažby na príslušnej jednotke priestorového rozdelenia lesa.

Ťažbu dreva možno v lese vykonať postupom, podľa zákonom o lesoch predpísaných zásad. Všeobecne sa pre vykonanie ťažby vyžaduje písomný súhlas hospodára. Písomný súhlas na ťažbu je vykonávateľ ťažby povinný na vyzvanie predložiť orgánu štátnej správy lesného hospodárstva, členovi lesnej stráže a príslušníkovi Policajného zboru. Súhlas nie je potrebný pri prečistkách, t. j. v mladých lesných porastoch do výšky približne päť až sedem metrov, ak v programe starostlivosti o les nie je v takýchto porastoch predpísaný objem ťažby dreva. Objem ťažby dreva sa predpisuje v porastoch, v ktorých v programe starostlivosti o lesy z ich opisu vyplýva hrúbka ťažených stromov viac ako 7 cm, meraná vo výške 130 cm od päty kmeňa. V lesných

---

škôlkach, semenných sadoch a na lesných pozemkoch bez lesných porastov možno ťažbu vykonať len na základe rozhodnutia alebo súhlasu okresného úradu.

Obhospodarovateľ lesa je povinný zabezpečiť, aby ťažbou dreva nebol porast poškodzovaný. V prípade poškodení stromov, pôdy, koryta vodného toku je povinný najneskôr po ukončení ťažby zabezpečiť ošetrovanie stromov a poškodených častí porastu tak, aby nedochádzalo ku ďalším škodám. Zákon o lesoch ukladá obhospodarovateľovi lesa alebo nákupcovi dreva vyťažené drevo označiť čitateľnou ciachou alebo iným povoleným označením, vopred registrovaným na okresnom úrade, najneskôr pred odvozom z odvozného miesta.

S realizáciou ťažby a zásadami jej vykonania úzko súvisí ťažbová regulácia, ktorá vychádza z údajov programu starostlivosti o les o predpísaných objemoch ťažieb pre porast, vlastnícky celok alebo lesný celok a obmedzení podľa ustanovení zákona o lesoch. Vzhľadom na stupeň odbornosti a špecifickosť problematiky vec plne patrí do príslušnosti hospodára, ktorý svoje rozhodnutia na lesnom celku prípadne vlastníckom celku alebo poraste premieta do tvorby písomných súhlasov na vykonanie ťažby. Ťažbová regulácia je dôležitá činnosť hospodára, ktorá nadväzuje na ťažbovú úpravu lesa, vykonanú vyhotoviteľom programu starostlivosti o les v procese jeho tvorby. Výška ťažby stanovená v programe starostlivosti o les je veľmi dôležitý údaj, z dôvodu, že v mnohých prípadoch predstavuje hornú limitu ťažby dreva pre príslušnú jednotku priestorového rozdelenia lesa, ktorý je dôsledne posudzovaný aj v procese jeho schvaľovania orgánmi štátnej správy.

Obnova lesa predstavuje vznik novej generácie lesa, spravidla sa realizuje koncepcne v spojitosti s vykonaním obnovnej ťažby. Povinnosť vykonať obnovu lesa na holine sa vzťahuje na všetky prípady odkrytia porastovej plochy, t. j. nielen po vykonaní obnovnej ťažby, ale aj v prípadoch, ak lesný porast bol odstránený mimoriadnou ťažbou, náhodnou ťažbou alebo sa jedná o lesný pozemok určený na zalesnenie. Plocha na obnovu lesa, na ktorú sa vzťahuje povinnosť jej zalesnenia sa označuje pojmom „holina“.

Pri obnove lesa na holine je potrebné uplatňovať stanovištne vhodné dreviny, uprednostňovať prirodzenú obnovu tak, aby následný lesný porast splnil kritériá zabezpečeného lesného porastu. Stanovištne vhodné dreviny sú pre všetky stanovištne podmienky daného územia uvedené v programe starostlivosti o lesy v príslušnom modeli hospodárenia. V porastoch s plánovanou obnovou lesa sú stanovištne vhodné dreviny uvedené v konkrétnom pláne hospodárskych opatrení pre aktuálne decénium. Ak na holine zanikli podmienky na prirodzenú obnovu, obhospodarovateľ lesa je povinný vykonať umelú obnovu. Na umelú obnovu lesa možno použiť lesný reprodukčný materiál, ktorý vyhovuje ustanoveniam zákona o lesnom reprodukčnom materiáli. Obnovu lesa na holine je obhospodarovateľ lesa povinný vykonať najneskôr do dvoch rokov v ochranných lesoch do troch rokov od skončenia kalendárneho roka, v ktorom holina vznikla. Okresný úrad môže túto lehotu predĺžiť najviac o dva roky, v zákonom určených prípadoch môže na žiadosť obhospodarovateľa lesa určiť osobitný harmonogram obnovy lesa na holine.

Lesný porast vzniknutý po obnove lesa na holine je obhospodarovateľ lesa povinný zabezpečiť do dvoch až desiatich rokov od uplynutia lehoty na obnovu lesa na holine diferencovane podľa programu starostlivosti o les. Lehota môže byť okresným úradom v odôvodnených a dokladmi potvrdených prípadoch predĺžená okresným úradom najviac o dva roky. Kritéria zabezpečenia lesného porastu sú určené

---

vyhláškou o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa, pričom posúdenie stavu plochy z pohľadu jej zabezpečenia je v príslušnosti hospodára. Splnenie kritérií zabezpečeného lesného porastu uzatvára obdobie obnovy lesa a vzniku novej generácie lesa a predstavuje ukončenie vývojového cyklu lesa, keď už mladý les je schopný svojho ďalšieho viac-menej samostatného vývoja. Činnosť obhospodarovateľa lesa sa po zabezpečení porastu už bude venovať najmä jeho výchove v jeho ďalších rastových štádiách.

Výchova lesa je hospodárenie v lesných porastoch predrubného veku zamerané na zlepšenie ich vývoja, druhovej a priestorovej štruktúry, zdravotného stavu, odolnosti a kvality. Výchova lesa prečistkami a prebierkami sa vykonáva v rozsahu odporúčanom programom starostlivosti o lesy alebo podľa návrhu hospodára tak, aby sa dosiahol uvedený účel.

Ak obhospodarovateľ lesa vykonáva výchovu lesa odporúčenú programom starostlivosti o lesy, môže sa uchádzať o podporu z verejných zdrojov podľa osobitných predpisov.

Predrubný vek porastu je vek, v ktorom sa podľa zaradenia porastu do modelu hospodárenia ešte neplánuje obnova lesa. Prečistka je výchovný zásah v mladých porastoch, ktorým sa ovplyvňuje drevinová skladba, počet drevín jedného druhu na jednotke plochy, zdravotný stav a predovšetkým statické parametre jednotlivých stromov v poraste tak, aby bola zabezpečená príslušná bezpečnosť produkcie, t. j. zakladá sa predpoklad na to, že porast odolá bežným vplyvom prostredia a vplyvu škodlivých činiteľov.

V prevažnej miere sú ciele výchovy ambíciou obhospodarovateľa lesa. Vzhľadom na význam mimoprodukčných funkcií lesa, perspektívu ich pôsobenia v čase počas celej produkčnej doby porastu zákon stanovuje podporu hospodárenia v porastoch tak, by ciele výchovy boli v záujme spoločnosti dosahované počas viacerých desaťročí vývoja porastu. Napriek uvedenému je potrebné vysvetliť, že základné ciele výchovy lesa zákon o lesoch spája s povinnosťou obhospodarovateľa lesa vykonávať preventívne opatrenia zamerané na ochranu lesa.

Ochrana lesa v ponímaní náuky je definovaná ako aplikovaná vedná disciplína, ktorá skúma poškodenie lesa, drevín alebo jednotlivých stromov škodlivými činiteľmi, jeho kauzalitu a spôsoby ako mu predchádzať, obmedzovať alebo ho zamedzovať. Úlohou ochrany lesa pri jeho obhospodarovaní je zabezpečovať kontinuitu optimálnej produkcie drevnej suroviny a plnenia mimoprodukčných funkcií lesa pred účinkami škodlivých činiteľov. Z definície náuky o ochrane lesa a jej úlohe je zřejmé, že ochrana lesa je spojená s ostatnými lesníckymi disciplínami ako sú pestovanie lesa, kde sa využívajú ochranné kritériá pri voľbe optimálnych pestovných opatrení. Pre lesnú ťažbu a dopravu dreva poskytuje ochrana lesa údaje o princípoch, na ktoré je treba prizerať, aby sa neznehodnocovali porasty, aby sa zabezpečila trvalá optimálna výťažnosť drevnej suroviny a aby sa zachovalo priaznivé prírodné prostredie.

Osobitne významný je vzťah medzi ochranou lesa a hospodárskou úpravou lesa. Ochranné opatrenia sú predmetom plánovania v programe starostlivosti o les preto, aby sa vytváral les s optimálnym odolnostným potenciálom. V posledných desaťročiach sa v súvislosti s pojmom ochrana lesa hovorí o integrovanej ochrane lesa. V podstate ide o súhrn cieľavedomých opatrení zameraných na posilnenie odolnostného potenciálu lesných porastov a na minimalizovanie účinkov škodlivých činiteľov.

---

lov. Je to dôsledné zladenie prevencie v najširšom zmysle slova s bojom proti škodcom a pôvodcom chorôb lesných drevín prostriedkami, ktoré sú prírode najbližšie a metódami, ktoré najmenej narúšajú synekologické vzťahy v lesnom ekosystéme a jeho štruktúru, a tým až životné prostredie človeka.

Odolnosť potenciál lesa predstavuje súhrn vlastností, ktoré prezentujú v daných podmienkach ekologicky vytvorenú prirodzenú schopnosť porastov neumožňovať, prípadne tmiť až zamedzovať aktivizáciu škodcov lesných drevín a odolávať vplyvom abiotických škodlivých činiteľov. Z lesníckeho hľadiska odolnosť potenciál lesa indikujú stupeň stanovištnej vhodnosti drevinového zloženia, výstavba (štruktúra) porastu, druh, stupeň zápoja a jeho vývoj a sanitárny kvocient porastu. Sanitárny kvocient porastu vyjadruje pomer počtu hnilobou a inou trvale sa prejavujúcou chorobou napadnutých, prípadne mechanicky poškodených stromov k celkovému počtu stromov v poraste a je významným podkladom na riešenie všetkých otázok racionálnej ochrany lesa (STOLINA, 1985).

Z krátkeho úvodu do teoretických základov ochrany lesa a prepojenie týchto myšlienok s poznaním funkcií lesa, t. j. jeho úlohou ako ekosystému v krajine, vyplýva nevyhnutnosť legislatívnej úpravy ochrany lesa a jej inštitucionálneho zabezpečovania. Zákon o lesoch ochranu lesa rieši počnúc účelom zákona, celým kontextom ustanovení.

Zabezpečovanie ochrany lesa spočíva predovšetkým v samotnej povinnosti obhospodarovateľa lesa zabezpečiť odborné hospodárenie v lese, ktoré je postavené na trojnožke „lesný zákon – program starostlivosti o les – hospodár“, a to za účelom neodchýlenia sa od odborných zásad obhospodarovania. Ochrana lesa je zabezpečovaná stanovenými princípmi hospodárskej úpravy lesa, zhmotnená cez postupy ťažbovej úpravy lesa do predpisu obnovných a výchovných ťažieb, zalesňovania a ochrany lesa. Tieto údaje programu starostlivosti o lesy slúžia pomocou ustanovení, ktoré upravujú zásady vykonávania ťažieb ku princípom ťažbovej regulácie, ktorou sa sleduje kontinuita produkcie i funkcií lesa, t. j. týmto sa zabezpečujú vyššie predstavené ciele ochrany lesa. Predpisy obnovy lesa, sledujúce preferovanie prirodzenej obnovy a stanovištnú vhodnosť drevín, obdobne i predpisy výchovy lesa spoločne sledujú zabezpečenie príslušného odolnostného potenciálu obhospodarovaného lesa vo vzťahu ku prostrediu.

Zákon o lesoch obsahuje ustanovenia, ktoré sa ochranou lesa zaoberajú špecificky. V tomto kontexte je obhospodarovateľ lesa povinný v lese vykonávať preventívne opatrenia s cieľom predchádzať poškodeniu lesa a vykonávať ochranné a obranné opatrenia pred škodami spôsobovanými škodlivými činiteľmi.

Konkrétne je predpísaná povinnosť zisťovať výskyt a viesť evidenciu výskytu a vývoja škodlivých činiteľov a nimi spôsobeného poškodenia lesa a pri ich nadmernom výskyte bezodkladne informovať orgán štátnej správy lesného hospodárstva a orgán štátnej odbornej kontroly ochrany lesa. Súčasne sa na obhospodarovateľa lesa vzťahuje aj zákonná povinnosť vykonávať preventívne opatrenia na zabránenie nadmerného rozšírenia biotických škodlivých činiteľov, ktoré sa vykonávajú v celom priebehu obhospodarovania porastu prostredníctvom hospodárskych opatrení zameraných na optimalizáciu odolnostného potenciálu lesa.

Pre tento cieľ lesný zákon ukladá obhospodarovateľovi lesa, okrem území s piatym stupňom ochrany, dôležitú povinnosť prednostne odstraňovať z lesných porastov choré a poškodené stromy, ktoré môžu byť zdrojom zvýšenej početnosti biotických škodlivých činiteľov. Pre komplexnosť prehľadu je potrebné uviesť povinnosť

---

vykonávania opatrení na zamedzenie škôd spôsobených zverou, vykonávanie preventívnych opatrení proti vzniku lesných požiarov, povinnosť hospodáriť v lese tak, aby neohrozil lesy iných vlastníkov. Obhospodarovateľ lesa je povinný plniť aj ďalšie opatrenia pri ochrane lesa uložené orgánom štátnej správy lesného hospodárstva.

Pre územnú ochranu sa zákonom o ochrane prírody a krajiny ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany, je okrem iného zakázané zasiahnuť do lesného porastu. Obdobne sú príslušné obmedzenia v záujme ochrany prírody a krajiny zákonom o ochrane prírody a krajiny taxatívne vymedzené i pre ostatné stupne ochrany. Informácia o príslušnosti porastu ku konkrétnemu stupňu ochrany je uvedená priamo v opise porastu v stĺpci označenom „SOP“. Vzhľadom na obmedzený rozsah tejto publikácie a rozsiahlosť problematiky ochrany prírody a krajiny v spojitosti s ochranou lesa a obhospodarovaním lesov všeobecne nebudeme sa v tejto príručke venovať danej téme podrobnejšie. Informácie o aplikácii zákona o ochrane prírody a krajiny v nadväznosti na obhospodarovanie lesa podľa zákona o lesoch sú pre obhospodarovateľa lesa postupom času zaiste čoraz aktuálnejšie. Táto skutočnosť otvára v prípade dopytu možnosť podrobnejšie rozobrať i takúto tematiku v konkrétnejšie zameranej príručke pre vlastníka lesa.

Nakoľko ochrana lesa je odborne zložitou vecou, zákon o lesoch ustanovuje orgán štátnej odbornej kontroly ochrany lesa – Lesnícku ochranársku službu, ktorá je organizačnou jednotkou NLC Zvolen. Lesnícka ochranárka služba má zákonom o lesoch a zákonom o rastlinno-lekárskej starostlivosti vymedzenú vecnú príslušnosť. Pre obhospodarovateľa lesa je dôležité poznať, že lesnícka ochranárska služba zabezpečuje monitorovanie zdravotného stavu lesa a výskytu škodlivých činiteľov, prognózy vývoja škodlivých činiteľov a súvisiace signalizačné správy, posudzovanie projektov zameraných na ochranu lesa a vykonávanie poradenstva a vzdelávacej činnosti.

Inštitucionálne zabezpečovanie ochrany lesa je vykonávané i orgánmi štátnej správy na úseku lesného hospodárstva. Štátnu správu na úseku lesného hospodárstva vykonáva Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, okresné úrady v sídle kraja, okresné úrady a Slovenská lesnícko-drevárska inšpekcia. Štátnu správu na úseku lesného hospodárstva vo vojenských lesoch v rozsahu pôsobnosti okresného úradu v sídle kraja a okresného úradu vykonáva Ministerstvo obrany SR.

Štátny dozor v lesoch je oprávnenie orgánov štátnej správy lesného hospodárstva každého stupňa v rámci svojej územnej pôsobnosti sledovať, zisťovať a kontrolovať, ako sa dodržiava zákon o lesoch a osobitné predpisy, ktoré s obhospodarovaním lesa súvisia a ktorými je obhospodarovanie lesa upravené, všeobecne záväzné právne predpisy vydané na ich vykonanie a rozhodnutia vydané na ich základe.

Všetky uvedené správne orgány na úseku lesného hospodárstva vykonávajú aj poradenskú činnosť na úseku lesného hospodárstva, významnou mierou zameranú na vlastníkov lesa malej výmery, resp. na obhospodarovateľov lesa, ktorí vzišli zo vzťahu s takýmito vlastníkmi lesa. Okrem uvedeného správne orgány na úseku lesného hospodárstva prostredníctvom vymedzenej vecnej príslušnosti chránia lesy a ciele lesného hospodárstva voči iným spoločenským zámerom a aktivitám na lesných pozemkoch alebo v ich blízkosti, napr. územné plánovanie, stavebná činnosť, využívanie lesa verejnou, rekreácia a pod.

FINANČNÁ PODPORA Z VEREJNÝCH ZDROJOV

V príslušných častiach predchádzajúceho textu bolo uvedené, že zákon o lesoch ustanovuje možnosť uchádzania sa o podporu z verejných zdrojov, podľa osobitných predpisov, pre obhospodarovateľov lesa, ktorí vykonávajú výchovu lesa odporučenú programom starostlivosti o lesy. Obdobne je s cieľom vytvorenia podmienok na racionálne a efektívne spoločné hospodárenie v lesoch v zákone o lesoch ustanovené, že štát podporuje podľa osobitných predpisov združovanie vlastníkov nešťátnych lesov, najmä vlastníkov lesov s malou výmerou. Príslušným aktuálne platným osobitným predpisom je zákon č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zložitý názov zákona uvádzame z dôvodu lepšej orientácie pri vyhľadaní predpisu v Zbierke zákonov. Citovaný zákon upravuje predovšetkým pôsobnosť orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve, postup a podmienky poskytovania podpory dotácie, práva a povinnosti osôb v súvislosti s poskytovaním podpory a dotácie.

Podporou podľa uvedeného zákona sú finančné prostriedky poskytované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a finančné prostriedky na rozvoj vidieka v rámci integrovaného systému podľa osobitného predpisu poskytované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a finančné prostriedky poskytované zo štátneho rozpočtu určené na spolufinancovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie pre podporovanie pôdohospodárstva, rozvoja vidieka a rybného hospodárstva podľa osobitných predpisov.

Dotáciou podľa uvedeného zákona sú finančné prostriedky poskytované zo štátneho rozpočtu pre podporovanie poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva vrátane zhodnotenia surového dreva, rozvoja vidieka a rybného hospodárstva podľa osobitných predpisov.

Orgánom štátnej správy pri poskytovaní podpory a dotácie je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Pôdohospodárska platobná agentúra, ďalej len platobná agentúra. Platobná agentúra zabezpečuje administratívnu činnosť pri poskytovaní podpory a dotácie ako orgán štátnej správy. Platobná agentúra vykonáva činnosti spojené s poskytovaním podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka. Príslušnosť platobnej agentúry v tejto veci je v zákone taxatívne vymedzená.

Pre prehľad o systéme zo zdroja platobnej agentúry vyberáme pre lesné hospodárstvo aktuálne podmienky poskytovania podpôr v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka:

Platba v rámci sústavy Natura 2000 na lesný pozemok v zmysle § 11 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. z 8. apríla 2015, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka sa poskytuje na lesný pozemok vedený v evidencii lesných pozemkov nachádzajúci sa v 5. stupni ochrany podľa § 16 zákona č. 543/2002 Z. z. a to na území európskeho významu alebo mimo územia európskeho významu. Zoznam území európskeho významu je prílohou č. 5 a zoznam území nachádzajúcich sa mimo území európskeho významu je uvedený v prílohe č. 6 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. V prípade, ak sa lesný pozemok nachádza len sčasti na území európskeho významu, platba sa poskytne len na túto výmeru časti lesného pozemku. Platba sa neposkytuje na lesný pozemok, na ktorý orgán ochrany prírody vydal výnimku na výkon činností podľa osobitného predpisu umožňujúci zásah do lesného porastu a poškodenie pôdneho krytu a vegetačného krytu. Tento lesný pozemok už nemôže byť zaradený do podpory do konca programového obdobia. Žiadosť môže podať žiadateľ, ktorý obhospodaruje najmenej 1 ha lesného pozemku a zaviazá sa plniť podmienku podľa § 13 ods. 1 nariadenia vlády, t. j. nezasahovať do lesného porastu a nepoškodzovať vegetačný a pôdny kryt počas doby trvania záväzku.

Platba na lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochranu lesov v zmysle § 47 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. z 8. apríla 2015, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka zahŕňa tieto operácie:

1. platby na lesnícko-environmentálne záväzky v chránených vtáčích územiach,
2. platby na lesnícko-environmentálne záväzky v územiach európskeho významu.

Tieto operácie je možné vykonávať na lesných pozemkoch s lesným porastom vedeným v evidencii lesných pozemkov. Operáciu 1 možno vykonávať na chránených vtáčích územiach, uvedených v prílohe č. 19 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z., na ktorých sa nachádzajú hniezdne lokality vybraných druhov vtákov. Operáciu 2 možno vykonávať na územiach európskeho významu s 3. a 4. stupňom ochrany, ktoré sú prílohou č. 20 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. Ak počas trvania záväzku skončí na lesnom pozemku platnosť programu starostlivosti o les a vyhotoví sa nový program starostlivosti o les, žiadateľ je povinný požiadať o úpravu záväzku bez zmeny výmery najneskôr do 10 dní odo dňa ukončenia platnosti programu starostlivosti o les. Žiadateľ musí obhospodarovať najmenej 1 ha lesného pozemku a musí mať schválený program starostlivosti o lesy.

Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy v zmysle § 55 nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. z 8. apríla 2015, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka možno poskytnúť podľa čl. 43 nariadenia (ES) č. 1698/2005 a čl. 88 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 v platnom znení. Podporu na prvé zalesnenie možno poskytnúť na poľnohospodársku pôdu, ktorá je v vedená v evidencii dielov pôdnych blokov. Žiadosť o podporu na udržiavanie zalesneného pozemku podáva žiadateľ každoročne počas 5 rokov, počnúc rokom, ktorý nasleduje po roku zalesnenia do 15. mája kalendárneho roka spolu s identifikačným listom. Žiadosť o podporu na úhradu straty príjmu z ukončenia poľnohospodárskej činnosti podáva žiadateľ každoročne počas 15 rokov, počnúc

---

rokom, ktorý nasleduje po roku zalesnenia do 15. mája kalendárneho roka spolu s identifikačným listom. Žiadateľ musí zabezpečiť, aby v jednotlivých rokoch neklesol počet lesných drevín na zalesnenom pozemku pod 80 % pôvodne vysadených lesných drevín, pričom ich druhové zloženie musí zostať zachované a zabezpečiť, aby do konca záväzku bol lesný porast zabezpečený bez výrazného poškodenia, dostatočne sa prispôbil podmienkam stanovišťa a mal viditeľný výškový prírastok.

Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 sa realizuje formou projektových a neprojektových opatrení. Na projektové opatrenia platobná agentúra vyhlasuje výzvy, ktoré zverejňuje na svojom webovom sídle. Indikatívny harmonogram výziev je zverejnený a pravidelne aktualizovaný na webovej stránke Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR <http://www.mpsr.sk>. Viac informácií o neprojektových opatreniach Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 nájdete na <http://www.apa.sk/priame-a-agro-environmentalne-podpory>.

Podľa vyhlášky č. 226/2017 Z. z. o poskytovaní podpory v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov sa poskytuje podpora na lesné pozemky, ktorých celková výmera je najmenej 5 ha a ktoré boli vedené ako lesný porast v programe starostlivosti o lesy, ktorého platnosť sa skončila v roku, ktorý predchádza roku predloženia žiadosti o poskytnutie podpory, alebo v programe starostlivosti o lesy, ktorého prvá polovica platnosti sa skončila v roku, ktorý predchádza roku predloženia žiadosti a neboli v priebehu jeho platnosti trvalo vyňaté alebo dočasne vyňaté z plnenia funkcií lesov ani v nich nebolo obmedzené využívanie funkcií lesov. Žiadateľom je obhospodarovateľ lesa, ktorý vychováva lesné porasty s vekom do 50 rokov precístkami a prebierkami podľa odporúčení programu starostlivosti o lesy a z porastov odstraňuje nepôvodné invázne druhy drevín alebo v lesných porastoch uplatňuje podľa parametrov vyhlášky prírode blízke hospodárenie a je zapísaný ako obhospodarovateľ lesa v evidencii lesných pozemkov na okresnom úrade. Podpora sa poskytuje na základe žiadosti a zmluvy o poskytnutí podpory. Žiadosť sa predkladá platobnej agentúre na základe výzvy uverejnenej na jej webovom sídle. Obsah žiadosti stanovuje citovaná vyhláška.

ZÁVER

Pokiaľ Váš vzťah k lesu a myšlienke, zabezpečiť na základe nadobudnutia vlastníctva lesa jeho obhospodarovanie aj po úvahe ovplyvnenej základnými informáciami obsiahnutými v tejto príručke vlastníka lesa o hlavných momentoch a podmienkach obhospodarovania lesa zostal nevzdialený, ste na správnej ceste stať sa obhospodarovateľom lesa, ktorému Vaša služba lesu prinesie veľa výziev, možno i starostí, ale veríme, že predovšetkým radosti zo sebarealizácie a úžitku vytváraného lesom podľa svojich predstáv pre efekt obhospodarovateľa a taktiež pre blaho iných.

S úctou k Vášmu ušľachtilému cieľu Vám prajeme, aby novo získané informácie o lese a jeho obhospodarovaní boli pre Vás dobrou štartovacou dráhou k týmto výzvam a radostiam.

Autor

LITERATÚRA

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005.

Nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 75/2015 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka.

STOLINA, M., 1985: Ochrana lesa. Bratislava, Príroda: 473 s.

Vyhláška č. 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii v znení vyhlášky č. 321/2020 Z. z.

Vyhláška č. 226/2017 Z. z. o poskytovaní podpory v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

Zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

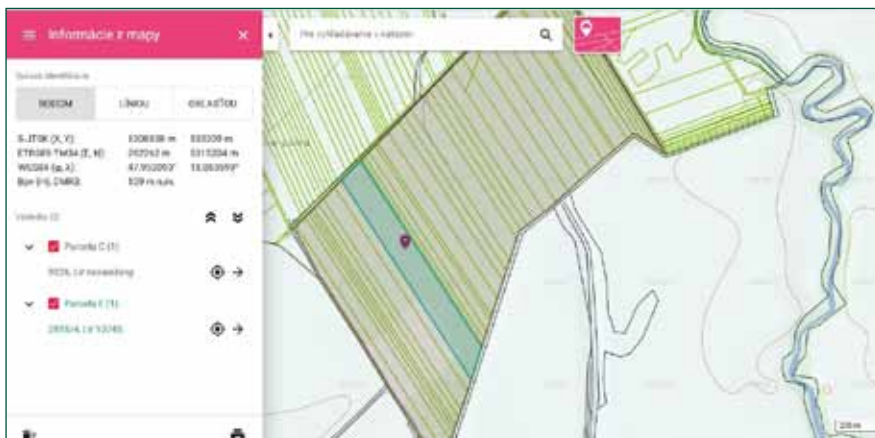
Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločnostiach v znení neskorších predpisov.

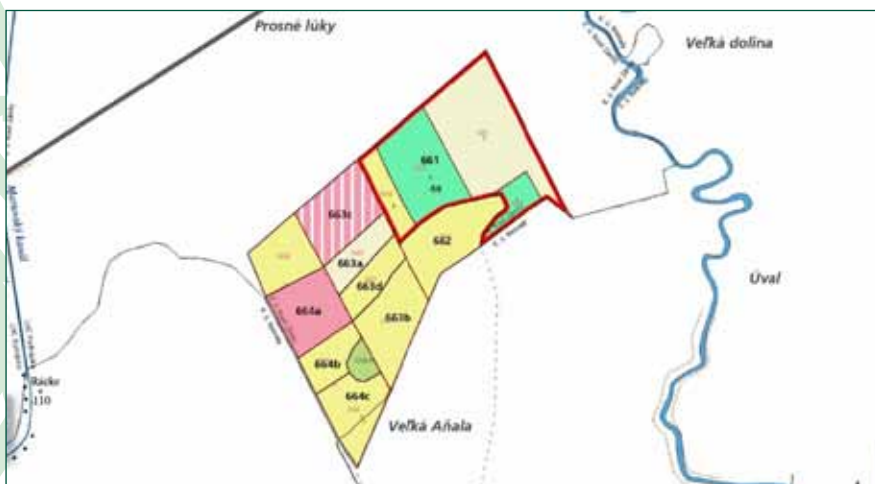
Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obrázok č. 1: Zobrazenie parcely č. 9226 registra C v katastrálnej mape (sivé podfarbenie) spolu s prienikom s parcelou č. 2818/4 registra E (modré podfarbenie; zelenými čiarami sú zobrazované ďalšie parcely registra E), t. j. mapy určeného operátu. Ku parcele č. 2818/4 je založený list vlastníctva č. 10745. Ku parcele č. 9226 list vlastníctva nie je založený.

Obrázok č. 2: Lesnícka porastová mapa, farby vyjadrujú vek porastov, veľké čísla označujú dielece, písmená abecedy označujú čiastkové plochy. Malé čísla označujú príslušnú porastovú skupinu. Z uvedeného čítame – dielec č. 661 sa člení na 1., 2. a 3. porastovú skupinu, dielec č. 662 sa nečlení, dielec č. 663 sa člení na čiastkové plochy a až d, dielec č. 664 sa člení na čiastkové plochy a až c.

Obrázok č. 3: Výpis z listu vlastníctva č. 10745, ktorý je založený ku parcele vedenej v registri E pod č. 2818/4 v kat. území Nové Zámky.

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky						
VÝPIS Z KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ						
Okres: Nové Zámky		Vytvorené cez katastrálny portál			Dátum vyhotovenia: 18.11.2021	
Obec: NOVÉ ZÁMKY					Čas vyhotovenia: 15:29:51	
Katastrálne územie: Nové Zámky						
VÝPIS Z LISTU VLASTNÍCTVA č. 10745						
ČASŤ A: MAJETKOVÁ PODSTATA						
PARCELY registra "E" evidované na mape určeného operátu						
Parcelné číslo	Výmera v m ²	Druh pozemku	Pôvodné k.ú.	Počet č. UO	Úmiest pozemku	
2818/ 4	34396	trvalý trávny porast		0	2	
Legenda:						
Umiestnenie pozemku:						
2 - Pozemok je umiestnený mimo zastavaného územia obce						
ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY						
Por. číslo Príezvisko, meno (názov), rodné priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo (IČO) a Spolu vlastnícky podiel miesto trvalého pobytu (sídlo) vlastníka						
Účastník právneho vzťahu:		Vlastník				
1 Slovenská republika					1 / 2	
Identifikátor :						
Titul nadobudnutia		B11 čd1383/1960-Odbor pôdohosp.rady ONV Nové Zámky				
Titul nadobudnutia		Rozhodnutie SK N.Zámky č.J.6768/2005 z 19.8.2005 o schválení ROEP				
Účastník právneho vzťahu:		Vlastník				
2 Poľnohospodár Nové Zámky a.s., Komjatická 67, Nové Zámky, PSČ 940 85, SR					1 / 2	
IČO :		31431160				
Titul nadobudnutia		Kúpna zmluva zo dňa 16.10.2014, V 5925/14 - č.zmeny 5497/14				
Účastník právneho vzťahu:		Správca				
3 Lesy SR ŠP, Námestie SNP 8, 97566 Banská Bystrica					/	
IČO :		36038351				
K vlastníkov por. č. 1 je pod por. č. 3 správa na všetky parcely tohoto listu vlastníctva						
K vlastníkov č. 1 je správa k nehnuteľnosti.						
ČASŤ C: ŤARCHY						
Bez zápisu.						
Iné údaje:						
3 K vlastníkov por. č. 1 je pod por. č. 3 správa na všetky parcely tohoto listu vlastníctva						
3 K vlastníkov č. 1 je správa k nehnuteľnosti.						
Poznámka:						
Bez zápisu.						
Informatívny výpis			1/1		Údaje platné k: 17.11.2021 18:00	

Obrázok č. 4: Výpis z katastra nehnuteľností, ktorý informuje o skutočnosti, že ku parcele vedenej v registri C pod č. 9226 v kat. území Nové Zámky list vlastníctva nie je založený.

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

VÝPIS Z KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ

Vytvorené cez katastrálny portál

Okres: **Nové Zámky**   Dátum vyhotovenia: **18.11.2021**
 Obec: **NOVÉ ZÁMKY**   Čas vyhotovenia: **15:41:59**
 Katastrálne územie: **Nové Zámky**

PARCELA registra "C" evidovaná na katastrálnej mape

Parcelné číslo	Výmera v m ²	Druh pozemku	Spôsob využ. p.	Úmiesť. pozemku	Právny vzťah	List mapy	Druh ch.n.
9226	403968	lesný pozemok	38	2		14	108

Legenda:

Spôsob využitia pozemku:
 38 - Pozemok s lesným porastom, dočasne bez lesného porastu za účelom obnovy lesa alebo po vykonaní náhodnej ťažby

Druh chránenej nehnuteľnosti:
 108 - Chránené vtáčie územie

Umiestnenie pozemku:
 2 - Pozemok je umiestnený mimo zastavaného územia obce

List vlastníctva k danej nehnuteľnosti nezaložený

Informatívny výpis   1/1   Údaje platné k: 17.11.2021 18:00

ZÁKLADNÉ ZNALOSTI VLASTNÍKA LESA

ISBN 978-8-8093-333-3

ZÁKLADNÉ ZNALOSTI VLASTNÍKA LESA

ISBN 978-8-8093-333-3

